

Kritikai

Pažangioji Spauda.
"Žaldoko Dvaras."
Kalifornijos Progresyvių
Zygiai.
Nauja Eislerio Kantata.
Rašo R. MIZARA

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$7.00 Metams
Užsieniuose \$9.00
Brooklyne \$8.00
KOPIJA 5c

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States.
427 Lorimer Street,
Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-3878

No. 31

★ ★ ★

Brooklyn, N. Y., Penktadienis, Vasario-Feb. 6, 1948

★ ★ ★

Metai XXXVIII. Dienraščio XXX.

CIO RAGINA UŽSALDYTI KAINAS IR PALAIKYTI RENDŲ KONTROLĘ

Gyvenamųjų Namų Rendų Kontrolės Panaikinimas Pakeltų
Rendas 50 Nuošimčių, Kaip Įspėja Valdininkas

Washington. — CIO uni-
jų centras atsisaukė į kon-
gresą, kad užsaldytų kai-
nas pragyvenimo reikmenų
tokiame pat laipsnyje, kaip
buvo šiemet sausio 5 d.
CIO taipgi reikalauja duoti
valdžiai galią racionuoti į-
vairius produktus ir skirs-
tyti juos, kur labiausiai
reikia. CIO centras, be to,
sako:

Valdžia privalo kontro-
liuoti bankų paskolas; pra-
teisti gyvenamųjų namų
rendų kontrolę iki 1950 m.
kovo 31 d.; panaikinti spe-
kuliacijas grūdais ir kitais
farmų produktams; specia-
liai aptaksuoti didžiulius
bei spekuliacinius pelnus.
CIO vice - pirmininkas
Emil Rieve, kalbėdamas se-
natorių komitetui, perser-
gėjo, kad jeigu kainos ne-
būtų įstatymais suvaldytos,
tai kitamet jos dar 65 nuo-

šimčiais pakiltų. Valdinis
gyvenamųjų namų rūpini-
mo direktorius Tighe E.
Woods, ragindamas kong-
resą pratęsti rendų kontro-
lės įstatymą, tvirtino, jog
butai greit 50 nuošimčių
pabrangtų, jeigu rendos ne-
būtų kontroliuojamos. Da-
bartinis rendų kontrolės į-
statymas išsibaigs kovo 1
d.

Irako Valdžia Atmetė Sutartį su Anglija

Bagdad, Irak. — Nauja-
sis Irako ministrų kabine-
tas griežtai atmetė karinę
sutartį su Anglija. Irako
patrijotų demonstracijos
išvyjo senąjį kabinetą, ku-
ris buvo padaręs tą sutartį
sausio 15 d. šiemet.

Cigaretų Aptaksavimas N. J. Sunaikintų Didžiulį Biznį

Jersey City, N. J. — Šios
valstijos biznierių, siunti-
nėdami cigaretas į kitas
valstijas, varydavo \$10-
000,000 biznį per metus. Jie
siųsdavo cigaretas į New
Yorką, Phila. ir kitur, kur
cigaretai taksais apkrauti.
O new Jersey nebuvo vals-
tinių taksų cigaretams.
Dabar gi N. J. gubernato-
rius Driscoll pasiūlė aptak-
suoti cigaretus 3c. pakeliui.
Dėl to kelia trūkumą ciga-
retų siuntinėtojai į kt. val-
stijas.

Smunka Farmų Pro- duktų Šėrai Biržose

Chicago. — Ūmai biržoje
nusmuko šėrai grūdų, med-
vilnės (bovelnos), valgomų
jų aliejų, kiaušinių ir kitų
farmiškių produktų. Šėrai
nupuolė po \$1 iki \$5 kiek-
vienas.

Pradėjo smukti ir įvairių
pramoninių šėrai Wall Str-
te, New Yorke.

ARTISTĖ GIRIA NAUJĄ JĄ LENKŲ VALDŽIA

Chicago. — Šiandieninėje
Lenkijoje yra daugiau pro-
gos menui ir kultūrai, negu
bet kada pirmiau, pareiškė
Joanna Kupiszewska, žymi
Chicago operos dainininkė,
sugrįžusi iš Lenkijos. Ji
ten lankėsi pustrėčio mėne-
si. Lenkijos muzikai, ar-
tistai ir kiti menininkai vis
plačiau išvysto savo veiklą,
sakė Kupiszewska.

Amerikonas Kviečia Fran- cūzus į Trizoniją

Paryžius. — Generolas
Clay, karinis Amerikos gu-
bernatorius Vokietijoje,
kviečia Prancūziją prisidėti
prie angly-amerikonų už-
imto ruožto-Bizonijos taip,
kad būtų sudaryta Trizoni-
ja.

Lietuvių Kultūrinio Centro Reikalai

Kalbant apie Lietuvių Kultūrinio Centro finansinį
vają, vienas dalykas, rodos, yra aiškus, atseit, kad dau-
guma mūsų šiais laikais galėtų įsigyti mažiausia po
vieną Lietuvių Namų Korporacijos šėrą, o daugelis —
daug didesnį kiekį. Ko reikia, tai įsitikinimo, kad tai
yra reikalingas ir prakilnus darbas. Tiesa, kad jau a-
pie penkiolika šimtų Amerikos lietuvių yra finansiškai
prisidėję prie šio darbo ir tai labai gražus, skaitlingas
būrelis, bet dar yra šimtai susipratusių lietuvių, kurie
iki šiol to žygio nėra padarę. O kiekvienas turėtų pa-
daryti. Laukimas tikrai trukdo darbą. Per vasario mė-
nesį turime vają baigti. Todėl prašome nebedelsti.
Laukiame atsiliepiant.

Sekami prisidėjo:

ŠĖRAIS
Leon Waisnoras, Rochester, N. Y. \$50.00
Motery Apšvietos Kliubas, Norwood, Mass. 25.00
Jonas Lekavičius, Brentwood, Pa. 25.00
Alphonsas Mazalauskas, Haverhill, Mass. 25.00

PASKOLOMIS
Charles Blaizes, Greenlawn, N. Y. \$100.00
Visais reikalais rašykite:
LITHUANIAN BUILDING CORPORATION,
427 Lorimer St., Brooklyn 6, N. Y.

CALIFORNIJOS STUDENTAI DARBUIJASI WALLACE'UI

Los Angeles, Calif. —
Daug Californijos Univer-
siteto studentų davė savo
parašus Henriui Wallace'ui,
kaip trečiosios partijos
kandidatui prezid. vietai.
Šio ir kitų valstijos univer-
sitetų studentai taipgi pa-
tys renka piliečių parašus
Wallace'ui. Daily Bruin,
Californijos Universiteto
studentų laikraštis, karštai
ragina remti Wallace'ą; o

apie Trumaną šitaip rašo:
"Trumanas sulaužė gele-
žinkelio darbininkų streiką;
jis pradžioje kainų kontrolę
ir atmetė Rooseveltą užsie-
ninę politiką dėl trijų di-
džių talminkų bendra-
darbiavimo, — o tiktai jų
bendradarbiavimas galėtų
išlaikyti pasaulinę taiką...
Trumanas politika taip pat
padarino išleidimą prieš-
darbininkiško Tafto-Hart-
ley'o įstatymą."

Byla dėl Eislerio Paliuosavimo

New York. — Gerhart
Eisleris, pabėgėlis nuo Vo-
kietijos nacių, buvo tik ke-
lioms valandoms paleistas
iš Ellis Islando ateivylės
stoties, kad galėtų su savo
advokatais atvykti teismui
ir nurodyti, kodėl jis turi
būti visai paliuosuotas. Fe-
deralis apskrities teismas
atidėjo savo sprendimą vie-
nai savaitei. Eisleris, prieš-
fasistinis kovotojas, pradi-
niai buvo areštuotas depor-
tavimui dėl to, kad jis, at-
vykdamas Amerikon, nepa-
siskė, jog priklausė Vo-
kietijos Komunistų Parti-
jai.

Eislerio advokatai
nurodė, kad jis tik
laikinais buvo Amerikon į-
leistas, kaip svečias-pabėgė-
lis, ir kad jis kartotinais
prašėsi leisti jam Vokietij-
joni grįžti; todėl ateivylės
įstatymas dėl deportavimo
negali būti pavartotas prieš
Eislerį.

Nanking. — Kinijos tau-
tininkai vartoja 100 ameri-
kinių šarvuotų automobilių
kovoj prieš chinų komunis-
tus.

Maskva. — Sovietų spau-
da rašo, kad visi Amerikos
reakininkai šturmuos Wal-
lace'ą, pažangūnų kandida-
tą į prezidentus.

Indija Suėmė 350 Karingų Karštuolių

New Delhi, Indija. — In-
dijos valdžia uždraudė pu-
siau - karinę indus orga-
zaciją Rastrya Swayam
Sewak Sangh ir areštavo
350 jos veikėjų ir kitos
karštuolių organizacijos —
Mahasabhos — narių. Šios
dvi organizacijos skelbė ko-
vą už naujos mahometoniš-
kos Pakistano valstybės
prijungimą Indijai. Tai Ma-
hasabhos narys Nathu Ram
Vinayak Godse nušovė ir
tautinį Indijos vadą M. K.
Gandhį, kuris šaukė laiky-
tis santaikos tarp Indijos
valstybės ir Pakistano.

Anglai Nėvykdo Jungtinių Tautų Tarimo dėl Palesti- nos, Sako Žydų Vadas

New York. — Garsusis
žydų Sionistų vadas, dr.
Chaim Weitzmann skundė-
si, kad Anglija nėvykdo
Jungtinių Tautų nutarimo
įsteigti žydų valstybę Pa-
lestinoje. Jis įtarė, kad an-
glai nepažabojo arabų už-
puolimų prieš žydus. Dr.
Weitzmann tik ką iš An-
glijos atplaukė laivu Queen
Mary.

Albany, N. Y. — Įnešta
New Yorko valstijos sei-
meliui sumanymas bausti-
nai uždrausti kurstymus
prieš žydus, katalikus ir
nėgrus.

MARSHALLAS REIKALAUJA DAR 510 MILIONŲ DOLERIŲ CHINJAI

Siūloma Dar \$500,000,000 Paremti Graikijos ir Turko
Valdovus, Pagal Trumano Mokymą Prieš Komunizmą

Washington. — Valstybės
sekretorius Marshallas pra-
šė kongresą, kad duotų dar
510 milijonų dolerių "pasko-
los" diktatoriškai Čiang
Kai-šeko valdžiai Chinijoje.
Girdi, reikia pastiprinti
Chinijos ūkį ir Čiango tau-
tininkų karą prieš chinų
komunistus. Republikonas
senato lėšų komiteto pirmi-
ninkas Styles Bridges, re-

publikonas New Yorko val-
stijos gubernatorius Tho-
mas Dewey ir senatorius
Vandenbergas ypač ragino
nesigalėti pinigų Čiang Kai-
šekui. Jie sakė: Jeigu re-
miami vakarinę Europą
prieš komunizmą, tai turi-
me tinkamai paremti ir
Čiango tautininkų karą
prieš chinų komunistus.

Vėl Šimtai Milijonų Dolerių

Turkijai ir Graikijai
Pranešama, kad Ameri-
kos valstybės departamentas
ragins kongresą paskirti
dar apie \$500,000,000 Grai-
kijos ir Turkijos valdžioms
pastiprinti prieš sovietiz-
mą, pagal Trumano moky-
mą. Jau pernai Amerika
paskyrė \$300,000,000 Grai-
kijos monarchistams ir
\$100,000,000 nedemokrati-
niams Turkijos valdovams.

Graikų Monarchistai Teisį 62 Demokratus

Athenai, Graikija. — Ka-
rinis monarchistų teismas
tardo 62 graikų demokra-
tus; kaltina, kad jie daly-
vavę vieno policininko nu-
žudyje ir bendradarbiavę
su ginkluotomis komunistų
grupėmis. Jiem grėsia su-
saudymas.

Holandija Pūdo Amerikiečių Atsiųstus Valgius

Cleveland, Ohio. — Sugrį-
žęs iš Holandijos, John
Gros kritikuoja to krašto
valdžią, kad ji sandėliuose
pūdo amerikiečių atsiųstus
valgius ir drabužius savo
draugams ir giminėms Ho-
landijoje. Žmonės kenčia al-
kį ir šaltį, o valdžia sulai-
ko sandėliuose atsiųstus
jiems dovanas, iki prisiren-
gia apskaičiuot, kiek takų
imti iš pavargusių už tuos
drabužius ir maistą.
John Gros, Poer Plants
pirmininkas, yra gimęs Ho-
landijoje.

Fritz Kuhn Paspruko Iš Koncentracijos

Munich, Vokietija. — Iš
Dachau koncentracijos sto-
vyklos kalėjimo pabėgo
Fritz Kuhn, buvęs naciškų
vokiečių Bundo (sąryšio)
vadas Amerikoje.

Amerikinis teismas 1939
m. įkalino Kuhną už Bundo
pinigų vogimą. Išėjus Kuhn-
ui iš kalėjimo, buvo atimta
jam pilietybė 1943 m. O
1945 m. jis buvo deportuo-
tas Vokietijon ir įkalintas;
bet karinė amerikonių val-
dyba tenai paliuosavo Kuhną
1946 m. balandį. Tuo-
met patys vokiečiai nuna-
cinimo pareigūnai areštavo
Kuhną ir patalpino kon-
centracijos stovyklon iki
vokiško teismo. Jis buvo į-
kaltintas, kaip žymus na-
cis, bet dabar teismo išva-
karėje ištrūko iš kalėjimo,
galbūt, su sąrgu pagalba.

CHINŲ KOMUNISTAI VIS LAIMI

Nanking, Chinija. — Či-
ang Kai-šeko valdžia pripa-
žino, kad chinų komunistai
užėmė Liaoyango priemies-
čius, Mandžūrijoje.

ORAS.—Būsią šaltoka.

Sustabdyt Medžioklę Prieš H. Wallace'o Rėmėjus Washington!

New York. — Elmer A.
Benson, Wallace'o Komite-
to pirmininkas, pasiuntė
prezidentui Trumanui rei-
kalavimą, kad sustabdytų
Washingtono policijos me-
džioklę prieš rėmėjus Hen-
rio Wallace'o, kaip trečio-
sios partijos kandidato į
Jungt. Valstijų prezidentus.

Washingtono policija su-
laiko ir klausinėja Walla-
ce'o šalininkus, tame skai-
čiuje kunigus, daktarus ir
kitus profesionalus. Sosti-
nės policininkai įtraukia ir
juoduosius sąrašus net
žmones, kurie tik protes-
tuoja prieš kainų kilimą ar-
ba reikalauja lygybės neg-
rams. O komercinė spauda
skelbia tokias, kaip "nešti-
kimus" Amerikai.

ANGLAI PAKURSTĖ NUŽUDYTI GANDHĮ

Maskva. — Cionaitinis
Literatūros laikraštis ra-
šo: Galimas daiktas, kad
Anglijos agentai pakurstė
savo pastumdėlius nužudyti
tautinį Indijos vadą Gan-
dhį. Tame anglus įtarė
l'Unita, Italijos komunistų
laikraštis. Gandhi skelbė
santaiką tarp indus ir ma-
hometonų, o Anglijos žni-
pai visuomet pjūdė vienus
prieš kitus.

WALLACE'O KLUBAI ILLINOJUI

Chicago. — Bent 45-se
Illinojaus valstijos apskrity-
tyse įsikūrė klubai remti
Henriui Wallace'ui, kaip
trečiosios partijos kandida-
tui į Jungt. Valstijų presi-
dentus.

Anglijos valdžia šaukė
darbininkus nereikalau-
ti daugiau algos, o fabrikant-
tus nekelti kainų.

Vilnius bendradarbis S. ra-
šo:

"Greitu laiku chiegiečiai
turės progą pamatyti scenoje
veikalą apie dabartinį Lietu-
vos kaimo gyvenimą.
"Mes esame pripratę galvo-
ti apie Lietuvos kaimą tokį,
kokį palikome jį dešimtmečiai
atgal.

"Dažnai matome veikalus
apie Lietuvos kaimą, bet jie
yra atitrūkė nuo tikro gyve-
nimo: visur tik vestuvės, dai-
nos, puotos, karikatūravimas
(neturime omenyje žemaitės-
Miliūno veikalų: ten sveikas
realizmas).

"Bet dabar matysime rea-
lizmą iš dabarties: Dauguvie-
čio "Žaldoko Dvarą".

Kalifornijoje darbas už
Wallace'o kandidatūrą, atro-
do, eina visais garais pirmyn.

Kad pastatyti Wallace'ą
kandidatu būsimuose presi-
dentiniuose rinkimuose, reikia
270,000 piliečių parašų. Ir
peticijos privalo būti įteiktos
valdžiai ne vėliau kaip vasa-
rio mėn. 28 d.

Na, ir žiūrėkit, ką kalifor-
niečiai tuo reikalu jau atliko:
jie surinko 335,000 piliečių
parašų ir dar žada surinkti
90,000.

Kam tiek daug?
Tam, kad būtų pilnai už-
tikrintas Wallace'o kandida-
tūros į balotus padėjimas.

Tai milžiniškas darbas ir jį
atlieka nauja partija — Inde-
pendent Progressive Partija!
Taip, kaliforniečiai gali būti
pavyzdžiui visiems Ameri-
kos žmonėms.

Žymusis muzikas-kompozito-
rius Hans Eisler rašo naują
kantatą. Ji bus tuo įdomi,
kad pats kompozitorius patei-
kia jai ir žodžius.

—Kadangi nesu poetas, —
sakė jis spaudos atstovams, —
tai rašau labai paprastai, kad
kiekvienam klgusovui būtų
pilniausiai suprantama.

Reikia tikėtis, kad tai bus
įdomus ir vertingas darbas.

Na, o reakininkai ryžtasi šį
vyrą išdeportuoti iš Amerikos
dėl to, kad jis kadaise pri-
klausė Vokietijos komunistų
partijai.

★ ★ ★

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Every day except Sundays and Holidays

Established April 5, 1911

437 LORIMER STREET, BROOKLYN 6, N. Y. — Tel. STagg 2-3878

President, GEORGE KURAITIS; Sec.-Treasurer, NICK PAKALNISKIS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$7.00	Canada and Brazil, per year	\$8.00
United States, per 6 months	\$3.75	Canada and Brazil, 6 months	\$4.00
Brooklyn, N. Y., per year	\$8.00	Foreign countries, per year	\$9.00
Brooklyn, N. Y., per 6 months	\$4.00	Foreign countries, 6 months	\$4.50

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Gerai Kovota ir Puikiai Laimėta

South Bend mieste, Indiana valstijoje, reakcionieriai buvo užsipoję ant pažangaus lietuvių ir automobilistų unijos nario Antano Jay. Jau 1935 metais jis buvo suareštuotas, kaip ateivis, apkaltintas komunistu ir norėtas išdeportuoti Lietuvon. Bet tos pastangos nepavyko ir 1940 metais Jay tapo Amerikos piliečiu.

Pernai vėl ant to žmogaus buvo užsipulta. Rugpjūčio 29 d. Teisingumo Departamento pareikalavo, kad Jay pilietybę būtų atimta, pasiremiant tuo, kad 1940 metais, kai jis tapo piliečiu, jis turėjo deportacijos bylą.

Padėtis pasidarė rimta ir Antaną Jay ginti pasistūmė Amerikinis Sveturgimių Ginti Komitetas. Buvo aišku, kad jeigu pavyks iš šio piliečio atimti pilietybę, tai toks pat pavojus grumos milijonam sveturgimių amerikiečių. Reikia atminti, kad Antanas Jay pribuvo Amerikon 1909 metais ir yra dviejų Amerikoje gimusių vaikų tėvas.

Minėtas Komitetas praneša, kad šiomis dienomis Jungtinių Valstijų Distrikto Teisėjas Luther M. Swygert atmetė Teisingumo Departamento reikalavimą. Komitetas teisingai skaito tai labai dideliu laimėjimu dėl progreso ir demokratijos. Su tuo reikia pilnai sutikti.

Iš savo pusės, mes tik galime pasveikinti Amerikini Sveturgimių Ginti Komitetą už tokį greitą ir sėkmingą atėjimą pagalbą užpultam žmogui. Tas turėtų įtikinti kiekvieną, kaip svarbus ir reikalingas yra toks Komitetas. Sveturgimių reikia įstaigos, kuri budėtų jų sargyboje.

Reikia tikėtis, kad šis Teisingumo Departamento pralaimėjimas Antano Jay byloje neigiamai paveiks visus, kurie kėsintųsi ant sveturgimių teisių.

Priešrinkiminis Žodžių Karas

Pietinių Valstijų reakcionieriams ir šoviniams nepatinkanti prezidento Trumano patiektoji Kongresui civilinių teisių programa. Vienas po kitam tų valstijų senatoriai išsireiškė, kad kol jie gyvi bus, Kongrese nepalies jokie įstatymai, kuris suteiktų negrams lygias demokratines teises, baustų linčiuotojus, arba panaikintų mokesčių už balsavimo teisę. Jie net primena anų senų laikų civilinį karą ir sako, kad dabar padėtis esanti dar rimtesnė. Vadinas, jie grumojasi sukilimu prieš Jungtines Valstijas.

Tačiau tai tik žodžiai. Jie puikiai žino, kad prezidentas Trumanas už savo programą nekovos, kad ja Kongresui patiekė tik laimėjimui savo pusėn pažangiosios visuomenės balsų ir simpatijos visose kitose valstijose gyvenančių negrų. Ypatingai negrų balsai svarbu New Yorko valstijoje.

Jau dabar pranešimai iš Washingtono sako, kad pietinių valstijų senatorių grumojimai skaldyti demokratų partiją yra nesamoni. Demokratų partija yra jų partija ir kai ateis laikas rašymui 1948 metų rinkiminės programos, Trumano pasiūlymai bus taip atskiesti, jog iš jų niekam jokios naudos nebelsis ir jokio pavojaus pietinių valstijų demokratams nesudarys.

Šitas demokratų partijoje žodžių karas pakartojamas beveik prieš kiekvienus rinkimus ir tokiais pat tikslais — laimėti balsų.

Ką tik dabar daro ir siūlo prezidentas Trumanas, kaip demokratų kandidatas į prezidentus, visada turi mintyje Henry Wallace ir trečiosios partijos sąjudį. Pietinių valstijų demokratai reikalauja, kad su savo teikiais reikalavimais Trumanas pralenkia patį Wallace'ą.

Tas tik pakelia Trumano prestižą, o žodžiai jam nieko nekaštuoja. Trumanas ir jo "smegenų trustas" puikiai žino, kad trečiosios partijos aiški progresyviska programa ir Henry Wallace'o kandidatūra patrauks daug žmonių iš demokratų partijos. Juos jie bando sulaukyti gražiai skambančiomis frazėmis.

Amerikiečių Laikraštis Francūzams

Vienas Marshall Plano punktas nepatinka nė Francūzijos konservatyviškai spaudai. Ji sako, kad tai yra įžaidimas francūzų spaudos. Mūsų vyriausybė esanti suplanavusi Francūzijoje išleisti francūzų kalba francūzams dienraštį. Toks dienraštis atvirai ir griežtai gintų Amerikos interesus. Būtų visiems žinoma, kad ji kontroliuoja ir leidžia Amerikos kapitalas.

Francūzų spauda sako: Tai reiškia, kad Amerika nepasitiki, jog jai draugiška francūzų spauda gali teisingai nušviesti ir apginti Amerikos interesus.

Vokietijoje Protesto Streikai

Vokietijoje, Amerikos ir Anglijos okupacijos zonose, streikuoja milijonai vokiečių darbininkų. Jie streikuoja ne prieš samdytojus, bet prieš maisto stoką. Amerikos zonos administratorius gen. Clay sako: Šiuo streiku jūs tik sau pakenksite, nes dar labiau sumažinsite maisto pristatymą.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KLERIKALAI SUAKME- NĖJO SAVO DOGMOSE, O MENŠEVIKAI TĖNO- JA KLERIKALŲ IDE- OLOGIJOS PILVĖ

Chicago's dienraštis Vilnis rašo (vas. 2 d.):

Vokietijoje lietuviai klerikalai pradėjo leisti savo žurnalą "Tėvynės Sargas." Tam žurnalui vadovauja kunigas M. Krupavičius, bėglys iš Lietuvos, tasai pats Krupavičius, kuris, keli metai atgal, save pavadino "valkataujančiu sunim." Tuomet kun. Krupavičius buvo išsiblaškęs baukštuolis. Dabar jis ir jo konfratrai vėl atgavo savo seną lygsvarą. Dabar, atsisgaunant reakcijai ir fašizmui, lietuviai klerikalai jaučiasi daug stipriau.

Jei keli metai atgal savo dogmose ir reakcinėje politikoje jie buvo kiek pašliję ir grabaliojosi naujų frazių, tai šiuo laiku jie grįžta atgal prie "senų tradicijų."

"Tėvynės Sargas" pasisako esąs tas takais, kuriuos pramynė pirmasis "Tėvynės Sargas," ejęs Vokietijoje pradžioje šio šimtmečio. Anuometinį "Tėvynės Sargą" redagavo kun. Tumas.

Koks buvo anuometinis "Tėvynės Sargas," galite spręsti iš šio programinio pareiškimo:

"Sargiečiai" ("Tėvynės Sargo" srovė, ateit klerikalai), o su jais visa konservatyviska iki kaulu smegenų Lietuva pripažįsta Rusijos cėsorių už tikrą savo valdovą, nuo Rusijos nerūpinasi skir-
tis."

Tokia tuomet buvo carbernių programa. Ir Mykolas Krupavičius, praslindus po to beveik 50-čiai metų, priima ją, kaip šventą krikščionių demokratų partijos tradiciją.

Jau vien iš to matyti, kad klerikalai nei per iotą neišadėjo savo juodųjų tradicijų. Kokiais jie buvo, tokiais jie stips.

Tame pat "Tėvynės Sargo" numerioje, be Krupavičiaus, debiutuoja vyskupas P. Bučys, vienas iš didžiausių ob-skurantų. Bet klerikalų žvaigždyne jis vienas iš čam-pionių.

Vyskupas Bučys kelia seną klerikalų obalsį "atnaujinti viską Kristuje." Praktikoje, žinoma, tas reiškia atkurti jezuizimą jo ispaniškam pavidale.

Krupavičiaus ir Bučio pareiškimai net "Naujienu" pliuskiai pasirodė per daug suakmenėjusiom dogmom, tradicijom, "partinėm ambicijom."

"Naujienu" pageidauja, kad Bučiai ir Krupavičiai išsizadėtų bent tų savo tra-

dicijų, kurios krikščionius demokratų jungė su caro valdžia, su anuometine reakcija.

Nereiks tų baikų. Klerikalizmas neišizadės savo praeities, nors ji juoda, kaip smala. Jis neišizadės ir to laikotarpio savo istorijoje, kada kleras bendradarbiavo su smetonininkais. Lietuviai klerikalai neišizadės ir savo pritarimo Ispanijos liaudies budeliams.

Ne Grigaičiai ir Janušiai ir kiti to plauko menševikai mokins klerikalus. Klerikalai juos mokina ir mokins, nes socialistai šiandien yra klerikalų nelaisvėje.

Krupavičius, pasididžiudamas, gali paklausti Grigaičio: Ar ne mūsų viršus, kad mes (klerikalai) patys pirmieji užgyrėm Ispanijos frankistus? Ar frankistai nebuvo patys pirmieji kovoję prieš komunistus? Dabar ir jie tamsta dalyvauja toje kovoje. Taigi, tamsta, ponas Grigaiti,

atėjai į mūsų eiles, o ne mes atėjome pas jus.

Krupavičius su Bučiu gali pasakyti Grigaičių adresu: Tamstos Amerikos Lietuvių Taryba bendradarbiauja su smetonininkais. Tamsta nusiritai iki mūsų pozicijų, tai kam čia tamsta niekus pasakoji?

Jie galėtų priminti naujieninius ir keleviniams menševikams ir jų poziciją Graikijos atžvilgiu. Juk socialistai remia Graikijos fašistinius monarchistus. Tai kam čia Grigaičiai purškia, kad klerikalai anuomet rėmė Rusijos monarchiją? Socialistai priėjo tą tašką, kur klerikalai jau 50 metų atgalios buvo sustoję kaip vieni caro valdžios padonai.

Nors Grigaičiams, Janušiams ir Michelsonams, kar-tais, ir nejauku tūnoti klerikalų ideologijos pilvė, bet jie ten yra ir jiems iš ten nėra kur bėgti. Jie sutapo su juo: džiausiaisiais elementais lietuvių gyvenime.

"Pavasario Godų" Prenumeratos

Sie asmenys užsiprenumeravo St. Jasilonio poezijų knygą ir jų vardai tilps knygoje.

Vasario 2 d., buvo paskutinė diena priėmimui vardų įtalpinti knygon. Mes tęsime priėmimą prenumeratų, bet vardai nebus įrašyti knygon, nes jau vardų surašas priruoštas ir sustatytas spausdinimui.

Per Miką Masį, Detroit, Mich.: S. Tvariūnas, Ed. Sheputis, A. Brazewich, U. Palevičienė, M. Masys, J. Povilaitis, J. Zigmont, G. Nauseda, A. Adomaitis, Adelė Mills, Paul Zunaris, J. Aranuk, M. Marozienė, U. Yūška, Alf. Kuprevičius.

Per Geo. Jamison, Newark, N. J.: Sietyno Choras, George A. Jamison, Tadas Kaškaučius, Paul Casper.

Per Joną Didžiūną, New Haven, Conn.: Bronė Vaitkevičienė, Adelė Petkienė, Amilė Milauskienė, Jonas Rudmanas, Jonas Didžiūnas.

Per K. Perikienę, Brooklyn, N. Y.: Mrs. Papienė, F. Mažilienė, Mr. ir Mrs. Tumeliai, A. Kaulinienė, K. Sinko, K. Petrikienė.

Per K. Žukauskienę, Newark, N. J.: Ignas Bečis, K. Žukauskienė, J. Gričiū-

nas, J. Stanelis.

Per J. K. Navalinskienę, Binghamton, N. Y.: Antanas Varanauškas ir Antanas Navalinskis.

Per S. Jasilonį, Binghamton, N. Y.: Jonas Mašanauskas, Marcelė Sado-dienė, Frank Zeboris.

Per Geo. Shimaitį, Brockton, Mass.: At. Orintas, P. Mickevich, A. K. Raila, Geo. Shimaitis.

Per Petronėlę V. Gasper, Grand Rapids, Mich.: Vera Gelgota, Anna Daukša, Mary Lutkes, Petronėlė V. Gasper.

Per Stanley Baroną, Brockton, Mass.: Jonas Stockus, Antanas Sauka, Stanley Baronas.

Per V. Stankevičių, Baltimore, Md.: Frank Ramoška, Sofija Bartašienė.

Per ALDLD Centrą, B'klyn, N. Y.: Jonas Auksčiūnas, Jonas J. Gerdis, Jieva Malinauskienė, Juozas Šėbedas, V. J. Valley, Stasys Yurkūnas, Veronika Yokimienė.

Pavieniai: J. Chichiškas, Montreal, Canada, A. P. Grygutis, Linden, N. J., Leonas Tociotis, B'klyn, N. Y., M. Sakal, Justice, Ill. Ona Visotskienė, Kensington, Conn., Vincent Kelme-lis, Torrington, Conn., P. Bieliauskas, Richmond Hill, N. Y., (per K. Genį); A. Taraška, Methuen, Mass., Magdal. Norbutienė, Sunnyside, L. I., A. Venskevičius, Stoughton, Mass., A. Sabulienė, South Boston, Mass., Alex. Pikūnas, Con-erton, Pa., Peter Austre-vičius, Boyertown, Pa., L. Tvaska, Luther, Mich., M. Meisonienė, W. a t e r b u r y, Conn., T. Medelis, Minersville, Pa., (per V. Ramanauską).

Sirdingai dėkojame visiems už užsiprenumeravimą.

Laisvės Adm-cija

Negavęs Alaus Leidimo, Nušovė 3 ir Nusižudė

Duluth, Minn. — Kuomet Elmer miestelio taryba nedavė J. A. Contanzui leidimo atsidaryti alaus salūną, tai Contanzi nušovė tris tarybos narius, sužėdė ketvirtą ir pats nusišovė.

Dailininkas Vytautas Jurdūnas

Rašo Jurgis Tarnauskas

Vytautas Jurdūnas — vienas geriausiųjų Lietuvos dailininkų, meistriškai atlikęs daugelį reikšmingo ir rimto turinio tematinų graviūrų.

V. Jurdūno gyvenimo kelias būdingas Lietuvos inteligentijos atstovams, kurie tik tarybinės valdžios metais įgijo visas sąlygas našiam darbiui.

V. Jurdūnas gimė 1910 m. Ukmergės apskr., Vindeikių km. Valstiečių šeima, kurioje augo ir lavinosi Vytautas, pasižymėjo dideliu darbštumu. Nebuvo tokios amato šakos, kurios nepraktikavo namuose. Nedidelis žemės sklypas vos galėjo išmaitinti penkias burnas, o visa kita pragyvenimui reikalinga, pradedant batais ir baigiant namų apyvokos daiktais teko gamintis savomis rankomis.

Iš jaunystės dienų pamėgo būsimas dailininkas pašy-bą. Paliktas savo žaidimuose pačiam sau, mažas Vytautas kruopščiai išpašydavo rastus popiergalius ar laikraščius gabalėlius.

Metams bėgant, piešimo aistra darėsi vis stipresnė ir baigėsi atkakliu patraukimu mokytis. Pastebėjęs šią aistrą, senis Jurdūnas nutarė leisti savo sūnų į mokslo. Baigus šiam vietinę progimnaziją, tėvas vežė sūnų į Kauną. Bet čia iš karto aptemo džiaugsmingos valstiečio vaikinio viltys, svajojusio patekti į meno mokyklą.

Čia tikėtai išrinktieji buvo laisvai priimami. Nepaisant sėkmingai išlaikytų egzaminų, Vytautą Jurdūną į mokyklą nepriėmė.

Mat, smetoniniai vadeivos visai trukdė neturtin-giems žmonėms stoti į aukštas mokslo įstaigas. Nominai mokyti aukšto-siose mokyklose nustatytas buvo griežtas konkursas, kurio sėkmingas rezultatas priklausė ne tiek nuo žinių, kiek nuo turtingos abiturento padėties. Ir vaikinui valstiečio sėrmėga apvilktam teko užleisti vietą prie mloberto mažiau gabi-am, bet užtat turtingam vien-mečiui.

Tačiau nors ir nusivylė jaunasis Jurdūnas buržuazine tvarka, bet nuo savo pasiryžimo neatsisakė. Sekančiais 1929 metais jis vėl egzaminuojasi ir, nuveikęs buržuazinių įstatymų kliū-tis, užskaitomas į laisvąją vietą svajotoje mokslo į-staigoje.

Studentaudamas, Jurdūnas susipažįsta su pagrindi-nės jaunimo organizacijos nariai, kurie kovoją prieš nepakenčiamą smetoninį režimą.

Netrukus nelegalinio saty-rinio "Šluotos" laikraščio puslapiuose pasirodė as-trios Jurdūno karikatūros prieš smetoninius kuniginius pakalikus.

Puikiai besimokydamas Jurdūnas 1935 m. gauna Kauno meno mokyklos baigimo pažymėjimą su teise "laisvai pasirinkti" darbą. Bet buržuazinėje Lietuvoje jaunajam dailininkui "laisvai pasirinkti" darbą ne-tiek jau lengva buvo, kaip tai skelbė puošnūs naujo pažymėjimo žodžiai. Dar ilgokai teko panešioti kiše-nėje pažymėjimą, kol pagaliau pasisekė gauti mo-

kytojo vietą provincijoje.

Vytautas dėsto Palangoje, po to Aukštadvaryje. Laisvajį nuo pamokų laiką paskiria mylimam darbui-kūrybai ir tobulinasi grafi-kos srityje.

Savo kūriniais temas jis paaima iš rūstaus paprastų darbo žmonių gyvenimo. Labiausiai pavykę V. Jurdūno darbai — tai graviūros — "Žvejai," "Vokiečių žiaurumai Lietuvoje," "Lietuvos ir žemaičių muzikas," iliustruojas vienokio pavadinimo Dionizo Poškos kūrinį, ir kiti. Juose dailininkas meistriškai atvaizduoja būdingų Lietuvos valstiečių, žvejų tipus, įkūnijęs šių žmonių kupiną darbo gyvenimą.

Išikūrus 1940 m. Lietuvoje tarybų valdžiai, jaunajam dailininkui atsivėrė naujieji kūrybos horizontai, bet fašistinių grobių įsi-veržimas ir kraštą sutruk-dė jaunojo dailininko kūry-binius sumanymus. Jis evakuojasi į Tarybų Sąjungos gilumą. Čia, V. Jurdūnas susipažįsta su tarybine tikrove. Ji įkvepia jį darbiui.

Vytautas nukreipia savo pastangas prieš vokiškuosius okupantus. Jis piešia antifasistinius plakatus ir karikatūras, tiksliai plakančias priešą.

Tarybinės Armijos lietuviškojo junginio eilėse, V. Jurdūnas sugrįžta į Tėvynę, kur nuo pirmųjų respublikos išsivadavimo dienų jis įsijungia į atstatomuosius darbus. Dideli organizaciniai gabumai greta vaisingos dailininko ir dėstytojo veiklos, suteikia V. Jurdūnui Vilniaus Valstybinio Dailės Instituto direktoriaus vietą.

Už nuopelnus tarybiniam menui, Vytautui Jurdūnui pripažįstamas Lietuvos TSR nusipelnusio meno veikėjo vardas.

Lietuvos sostinės 14 apygardos rinkėjai parodė V. Jurdūnui didelį pasitikėjimą ir išrinko jį į Vilniaus miesto Tarybos deputatus.

Washington. — Amerika pasiuntė Rumunijai protestotą notą "prieš nesutinkančių su valdžia piliečių teisių varžymą."

Brotherhood of Locomotive Firemen and Engineers prezidentas David B. Robertson pareiškė, kad nuo dabar ši geležinkeliečių upija suteiks negrams lygias teises su baltaisiais. Tokį tarimą unija padarė, kad išpldyt šalis Aukščiausio Teismo nutarimą, verčiantį unijas liautis diskriminavus prieš neigrus darbininkus.

Vieno Lietuvos Miesto Žlugimas Ir Atgimimas

Rašo L. Sklerytė

Aš noriu papasakoti apie mano gimtojo Šiaulių miesto, kuris per paskutinį amžiaus ketvirtį du kartus ištiesai buvo nušluotas nuo žemės paviršiaus tuo pačiu nuožmūioju priešu — vokiečiais — žlugimą ir atgimimą.

Stambus Lietuvos pramonės centras Šiauliai, su savo pagarsėjusiais visame Pabaltijės odois fabrikais, ypač išaugo kultūrinio ir pramoninio atžvilgiu pirmasis tarybinės valdžios metais, kuomet miesto gyventojų skaičius nuo 35,000 pakilo iki 50,000, kuomet pilnu pajėgumu pradėjo dirbti senieji fabrikai ir gamyklos, kūrėsi naujos imonės, kuomet jaunimas plačia banga užplūdo naujas mokyklas, o pačiame mieste pagausėjo kultūros ir švietimo įstaigų tinklas.

Aš palikau Šiaulius 1941 m. birž. 22 d. sekmadienį. Išvažiavau šviesią šiltą birželio naktį, ir visiems e-vakuacijos metams atmintyje Šiauliai liko tokie, kokius aš mačiau juos paskutinį kartą: mėnuliškos šviesos sklindinos lygios, medžių apodintose gatvėse, pažįstami namai ir baltai raudona smaili gotinio stiliaus Petro ir Povilo bažnyčia, kurią aš ilgai siekiau pro langą išvykstančio traukinio. Žiūrėjau ir buvau tvirtai įsitikinusi, jog sugrįšiu čia vėliau.

Ir grįžau. Po trijų metų ir dviejų mėnesių nuo mano išvažiavimo dienos, kai nuniokuotas ir vos atpažįstamas miestas dar dvokė dūmams, gatvės buvo užverstos stiklo šukėmis, o ant nedaugelio užsilikusių namų kartojo stambūs juodos spalvos parašai: "Užminuota." "Patikrinta, minū nēra."

Pradedant Silėnų stotimi (7 km. nuo Šiaulių) aš beperstojo stebėjau artėjančius pažįstamus ir brangius man vaizdus: bažnyčią, kuri jau pusantro kilometro nuo Šiaulių matos, ežerą... Bažnyčios aš nepamačiau...

Stotis. — Įgriuvęs, stogas, apdegusios sienos ir gailiai ant vienos balkės pakibusi geležinė, vėjo siūbuojama lentelė su parašu: "Šiauliai."

Pėsčias žmogus galėjo savyje nevarginti gatvių judėjimo taisyklėmis, vaikščiojimu šilagatviais ir panašiais prietaisais. Po miestą galima buvo žingsniuoti skersai ir išilgai, trumpinant

sau kelią per durų kiaurynes ar sugriautų namų langus. Gatvėse matomos buvo retos ir tylios žmonių figūros, nuo skausmo sustingusios ties sugriautais židiniiais.

Aš nenoriu varginti skaitytoją smulkiu visų sugriovimų apskaičiavimu, kuriuos vokiečiai padarė miestui prieš pabėgiant. Jie darė tą patį visur, bet Šiauliams teko ypač sunkiai nukentėti. Man pasakoją liudytojai, kad miestas pradėtas buvo naikinti 1944 m. liepos 24 d., o vokiečiai pabėgo liepos 27 d. rytą. Šie "Naujos Europos" kūrėjai su grynai vokiškuoju pedantiškumu, kišto meną, kuomet gatvėse, svaide į namus padegamasias grana-tas, kurios sprogdamos kėlė temperatūra iki 800-1000 laipsnių. Sunkios kautynės vyko miesto priekimuose, bet pats miestas žuvo nuo šių plėšikų rankų.

Pradžioje treji metai. Aš vengčiau kelionės į Šiaulius, man sunku buvo matyti nuniokuotą gimtąjį miestą, sukėlusį man kapinių įspūdį. Tiesa, aš girdečiau, kad nei vienas Tarybų Lietuvos miestas neatstatomas tokiu spartumu, kaip Šiauliai. Bet štai, pagaliau, aš jį aplankiau.

Stotis sveika, naujintelaitė! Be priekaišto grindinys, šaligatviai. Gatvėse didelis žingsnėjimas. Aš spartinu pėginį. Širdis prisiguldo džiaugsmu. Jis gyvas, mano miestas, jis atgimsta!

Aš sėdžiu miesto vykdymo komiteto pirmininko drg. Butrimavičiaus kabine-tė. Tai mano senas pažįstamas, kurio aš nemačiau nuo pat karo pradžios. Butrimavičius Šiaulių m. darbininkas, jo senelis ir tėvas, kaip ir jis pats, dirbo odų fabrike. Energingas veidas, ramūs įtikinąs judesiai. Jis man smulkiai papasakojo apie miesto atkūrimą. Mus abu giliai jaudina Šiaulių likimas. Juk mes esame kaimynai.

Štai jis — tikrasis miesto šeimininkas. Aš pažinojau ir buvusius šeimininkus, smetoninius burmistrus — turtuolų vaistinininką Valan-dą, savinininką daugelio šil-tadaržių, kurių vaisius jis pardavodavo p a s a k iška-i aukštomis kainomis; ir turtingą advokatą Linkevi-čių, kuris tesidomėjo vien savo praktika. Vokiečių o-ma buvo žingsniuoti skersai ir išilgai, trumpinant

buvo tada Šiaulių burmis-tru ir yra kaltas daugelio tūkstančių ramių tarybinių piliečių nužudymu. Tie mie-sto šeimininkai maža rūpi-nosi miesto reikalais. Juos labiau domino savo kišenių prikimimas.

Butrimavičius kalbėjo apie miestą, kaip apie savo vaiką, drauge su miestu pergyvenęs jo vargus ir laimėjimus.

Jūs tik pagalvokite, kokiame stovyje atiteko mums miestas. Iš 2,095 pas-tatų, sunaikinta 1,898, t. y. 80 nuoš. 21 imonė buvo vi-siškai sugriauta, dešimtys kitų reikalavo kapitalinio remonto. Elektrinės įrengi-mai buvo vokiečių išgrobst-tyti. Medžiaginiai nuostol-iai siekė pusę milijardo rublių. Miestas neteko tri-jų ketvirtųjų savo gyventojų skaičiaus. Jūs matėte jį po vokiečių pabėgimo, argi galima buvo įsivaizduoti, kad mūsų miestas taip greit prisikeltų?

—Aš noriu pats jums pa-ro-vengiau kelionės į Šiaulius, man sunku buvo matyti nuniokuotą gimtąjį miestą, sukėlusį man kapinių įspūdį. Tiesa, aš girdečiau, kad nei vienas Tarybų Lietuvos miestas neatstatomas tokiu spartumu, kaip Šiauliai. Bet štai, pagaliau, aš jį aplankiau.

Mes susitarėme susitikti artimiausią laisvą dieną. Nuo ko buvo pradėti? Aišku, nuo parko, to visų šiauliiečių pasididžiavimo, su jo vėsioomis alėjomis, kurios susietos su mano vaikystės ir jaunystės atsiminimais. Ilga, pavėsio kupina, dar Kotrynos lai-kais pasodinta kaštonų alė-ja, vokiečių iškiršta. Kai aš lankiausi čia prieš 3 metus, bejėgiai negyvi milžinai gu-lėjo žemėje, o pačiame par-ke kas žingsnis matomi bu-vo vieniši medžių rąstga-liai.

— Mes pasodinome mie-ste 20,000 medžių, kurių keletą tūkstančių parke. Štai, šios kaštonų alėjos vietoje išaugo ažuolai, jūs matote, kaip sparčiai jie auga, — kalba Butrimavi-čius. — Šiauliai turi būti gražesni ir didesni, negu buvo prieš karą. Tai turi būti mies-tas — sodas. Parko plo-tą mes plečiame, pačiame gi mieste padarėm 4 skvė-rus. Beveik visos gatvės jau apželdintos. A p l a n k s y t e mus po 3 metų, ir mieste jūs nebepažinsite — kalba šypsodamasis Butrimavi-čius.

Mes einame lygiomis šva-riomis gatvėmis, kurių pa-kraščiais stovi jauni belai-piai medeliai. Kas trečias namas apsuptas pastolių, visur tvoros, už kurių sudė-tos plytos, rąstai, skalda, kalkės. Jau atstatyta dau-giau kaip 100 tūkstančių kv. metrų gyvenamojo plo-to, o vokiečiai sugriovė 226,000 kv. metrų. Pirmojo didžiojo karo metais Šiauliai pradėjo at-sistatyti tik praėjus 5 me-tams po karo pabaigos.

Mes ateiname prie atstatytų dramos teatro rūmų. Teatras, kurį baigė statyti vos keletą mėnesių prieš karą, taip pat buvo vokie-čių sugriautas. O dabar jis išdžiai stiepiasi, toks šviesus, linksmas.

— Šiomis dienomis mes čia žiūrėjome rašytojo Marcinkevičiaus pjesę "Ka-valiūnai", gerai suvaidinta! — patenkintas sakė Butri-mavičius. — Pjesę pastatė nusipelnęs meno veikėjas režisierius Jursys, tai puik-us vyras. Kokį aktorių

Šiame paveiksle parodoma Mrs. Ada Lois Sipuel, juo-veidė, gabi studentė, kurią Oklahomos Universiteto tei-sių fakultetas atsisakė priimti tėti teisų mokslą. Byla atsidūrė į šalies Aukščiausiąjį Teismą. Teismas nu-sprendė, kad jai turi būti parūpinotos tokios pat moks-lo salygos, kokias turi baltieji studentai. Bet univer-sitetas atsisako teismo nuosprendį išpildyti. Veikiaus-ia visas reikalas vėl atsidurs tam pačiam teisme.

jaunimą jis ugdo!

Mieste atstatyta dešim-tys stambių ir šimtai smulkesnių pastatų. Iš stambių objektų, — be dra-mos teatro, tai kino "Kapi-tolis", miesto poliklinika, "Aušros" muziejus, stotis, didžiulis keturių aukštų gyvenamas namas Vilniaus ir Darijaus ir Girėno gat-vių kampe ir daug kitų. Baigiama atstatyti miesto ligoninė 350 lovų, gimdymo namai, mergaičių gimnazi-ja, statomas vandentiekis ir kanalizacija. Vandentiekio tinklo ilgis sieks 46 kilome-trus. Gyventojai gaus kas-dieną po 1,500 kubinių met-rų vandens.

Dabar jau ežere galima bus maudytis ir žuvis gau-dyti. Iki šiol šis ežeras tiek buvo užterštas odų fabri-kų sruotomis, kad nei žuvis čia veisėsi, nei žmonės maudė-si.

Visos sugriautos imonės atstatytos ir jose vyksta gamyba.

Mes artinamės prie "El-nio" odų fabriko giganto. Beveik visi gamyklos kor-pusai išliko sveiki, o sudar-kytas masinas patys darbi-ninkai sutvarkė. Auga ir plečiasi "Elnias". Įrengi-mi nauji cechai, gimsta darbininkai — racionaliza-toriai. Darbininkams pasta-tytas didelis gyvenamas na-mas.

Gerai dirba Šiaulių imo-nės. Miesto pramonė jau lapkričio mėnesį įvykdė me-tinį planą, o "Elnio" ga-mykla jau gruodžio mėnesį dirbo 1948 metų sąskaiton.

Sauniais stachanovininkų vardais gali didžiulis Šiauliai. "Verpsto" trikot-ažo fabriko stachanovini-nkės — Babrauskaitė, kuri per 10 mėnesių įvykdė 20 mėnesių išdirbio normą, Puidokaitė, kuri per 10 mė-nesių įvykdė 15-os mėnesių normą, Šiukštienė—14 mė-nesių. "Rudės" baldų fab-riko stachanovininkai Jo-nas Girdžiūnas, Dargis, ku-rie įvykdė mėnesines nor-tumas daugiau kaip 200 nuoš.

"Elnio" odų fabriko sta-chanovininkai Šimkienė ir Kazys Račkauskas, kurie jau įvykdė antrą metinę normą, ir daug kitų.

Dar daug įdomaus papa-sakojo man Butrimavičius. Mes apžiūrėjome geležin-kelelininkų miestelį, kur plačiai vyksta individualinė statyba: 50 geležinkelininkų jau pastatė ar baigia sta-tyti jaukus namelius. Su so-dų, daržų, ūkio trobe-šiais. Valstybė suteikė jiems

lengvomis sąlygomis pasko-lą. Statomos mokyklos, gim-nazijos. 1944 m. rudenį į mokyklas atėjo 5,000 vaikų, o 1947 m. — 7,000.

Šiauliai ruošiasi rinkni-mams į vietines Tarybas. "Elnio" gamykloje rinki-minis susirinkimas. Čia su-sirinko visos gamyklos ko-lektyvas. Į tribūną pakyla meistras Pocevičius.

— Mūsų kandidatai į de-putatus turi būti tokie žmo-nės, kuriems arčiausi žmo-nių interesai, kurių šventa pareiga — ginti liaudies reikala.

Siūlau kandidatų į mies-to Tarybos deputatus mūsų gamyklos pasididžiavimą — stachanovininką Kostą Račkauską, kuris jau įvyk-dė 2 metines normas. Rač-kauskas mūsų darbininkas ir, be abejoj, stovės mūsų reikalų sargyboje — pasakė meistras Pocevičius.

Susirinkimas vieningai paremia Pocevičiaus pasiū-lymą. 9 kandidatus išstatė "Elnio" gamykla. Jų tarpe tokie šaunūs vardai, kaip Račkauskas, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatė Bronė Filipavičiūtė, darbininkė Urnežienė ir kt.

Verpsto trikotažo fabri-kas pasiūlė kandidatų žy-mią stachanovininkę Danu-tę Babrauskaitę, kuri kasdieną įvykdė išdirbio normą 200—225 nuoš. Da-nutė pati apmokė amato 15 jaunų darbininkų, kurių tarpe yra jau ir stachano-vininkų.

Šiaulių miesto darbo žmo-nės pasiūlė kandidatų į miesto Tarybos deputatus ir drg. Butrimavičių. Jie teisingai išsirinko. Žmogus, skyręs visas savo jėgas at-statyti vienam, labiausiai nukentėjusiam Lietuvos miestui, tikrai yra garbin-gas liaudies išrinktasis.

Lengva širdimi aš palie-ku Šiaulius. Aš atsimenu, kas buvo prieš 3 metus — griuvėsiai, chaosas, nebuvo vandens ir šviesos, nykios ir tuščios gatvės, o šiandien visur matyti milžiniškų lai-mėjimų.

Lietuvos liaudis, gauda-ma didžiulę medžiaginę ir moralinę paramą iš tarybi-nės vyriausybės, šėkmin-gai atstato savo tėvynę ir Šiaulių atgimimas yra iš-tiesų didysis darbas, ku-riais taip turtinga mūsų Tarybinė Tėvynė.

LAWRENCE, MASS.

NESISEKA ATSTEIGTI LIAUDIES CHORĄ

Aną sekmadienį buvo šauk-tas pažangiųjų lietuvių susi-rinkimas dėl atsteigimo Liau-dies Choro. Atėjo keli, bet be ūpo, be noro meno veiklai. Pažymėtina, kad mūsų drau-gai, kurie per ilgą metų eilę savo veikla yra paruošę šios kolonijos pažangiųjų lietuvių veiklos istoriją, į šį susirinki-mą nė vienas neatėjo.

Po susirinkimui skirtą laiką, po poros valandų, pasirodė keletas tų draugų ir draugių, o tikėjomės jų /primutiniais. Paklausti, kodėl neatėjo į su-sirinkimą, vienas teisinasi: kiek aš čia begyvensiu, kele-rius metus, kam čia dar "ba-duriuotis"; kitas sako: aš jau atidirbau; trečias: choras—tai vėžys, džiaugiuosi jo nusikra-tas, niekas manęs prie jo ne-prikalbins daugiau; ketvirtas: jei Maple Parke pavasarį, gal džiūnuočiau; penktas: jei vienai vyrai, būtų dar nieko, bet jau su moterimis sykiu—nedainuo-siu.

Manau, svarbiausia mūsų veiklai kliūtis yra, kad čia pa-matinė industrija (audimas) dirba trimis pakaitomis: pir-ma pakaita pradeda dirbti 6 val. ryte, antra baigia darba 10 val. vakare, o trečia pra-deda 10 val. vakare. Tas su-daro tokią padėtį, kad mes negalime nieko daug bendrai veikti darbo dienos vakarais.

Atėjus sekmadieniui, kada galėtume visi sueiti, draugės, per savaitę dirbtuvę dirbu-sios, turi namuose atlikti ruo-šą. Popiečiais jau galima iš-eiti, būtų galima ta liką pa-naudoti veiklai. Bet čia la-bai įprasta susieiti, jei ne į di-deles, tai į mažukes priva-čias sueigas, o tada — išigė-rimas, užkandžiai, pasilinks-minimas. Organizaciniai rei-kalai — liga, vėžys galvoje.

Bet pirmadieniais, antradi-niais daugumas jų dažnai bė-davoja: vot, nežinau, kas čia yra, per vidurį kaž kas, čia darosi negerai. Į galą savaitės siek tiek atsiliehuosiu: atėjo sekmadienis — vėl tas pats. Per savaitę sunkiai dirbant dirbtuvė, o sekmadieniais laisva savo organizmą apsunkinant — trumpina ir tuos kelerius likusius metus.

Jau Turėsime PCA Skyrių

Gavome pranešimą iš Bosto-no, kad Lawrence jau yra ir kitų tautų, priklausančių PCA (Progressyvių Amerikos Pilie-čių) ir jau ragina mus tuojau įsteigti centralinį anglų kalbo-je skyrių, nes jau turime ga-na čia narių. Žinoma, tas ne-reiškia, kad nereikia stoti į PCA—kuo daugiau narių, tuo platesnį darbą grėšime nu-dirbti.

Tad kaip tik susisieksime su kitų tautų nariais ir išdirbsi-mo planus bendram susirinki-mui, visiem nariam bus pranešta atvirutėmis — ateikite

visi, susipažinsime asmeniniai ir su užduotimi veikloje. Į tą susirinkimą atvažiuos iš Bosto-no organizatoriai, išaiškins mūsų tuojautines pareigas.

Iš visos mūsų valstijos šiuo laiku dideliais skaičiais yra siunčiami laiskai, atvirlaiškiai, nuo unių, įvairių organizaci-jų, klubų ir pavienių asmenų, profesionalų ir veikėjų, reika-laujant valstijos sekretoriaus, kad tuojau išleistu prezident-tinių rinkimų nominacijų blan-kas. Valstijos sekretorius jau pradeda nusileisti, sako dėsias pastangas; kad blankos būtų išleistos prieš gegužės mėnesio pirmą dieną.

Vėl Mirė Keturi Lietuviai

Poros praėjusių savaitių bė-giu Lawrence ir priemiesčiuo-se mirė: T. Zarkanienė, M. Bundulas, A. Šimkūnas ir Ra-kauskas. Rakauskas buvo dar jaunas vyras; antrajam pasau-liniam kare buvo sužeistas, be-ne dėl tos priežasties ir mirė. Iš mirusiųjų tik Antanas Šimkūnas buvo pirmėjiškos spaudos skaitytojas ir orga-nizacijų narys. Jis sirgo per virš porą metų, dėl to pasku-tinių poros metų laikų veik-nesimatė visuomeninėse suei-gose.

Velionio palaikus žmona palaidojo su bažnytinėmis ap-egomis. Žinoma, tai nepa-didino velionio palikų kilnių idėjų pažangiųjų lietuvių at-mintyje.

Baltimore, Md.

PCA surengė Roosevelt at-minties susirinkimą sausio 30 d. Buvo įžanga 60 centų, žmo-nių atsilankė nemažai. Tik gai-la, kad labai mažai lietuvių lan-kosi į tokias svarbias prakal-bas.

Kalbėjo Leo Krzycki, prezi-dentas Amerikoje Slavų Kon-greso, buvęs veikėjas ACW, CIO ir W. E. Du Bois. Buvo ir daugiau kalbėtojų. Susirinkę gausiai aukavo, kad H. Wallace, buvęs vice-prezidentas, būtų išrinktas at-einantį rudenį į prezidento vie-tą.

St. Raymond.

So. Boston, Mass.

Reikia nepamiršti dienraščio Laisvės draugams — skaityto-jams, kad sekmadienį, vasario 8 d., antrą valandą dieną, įvyks smagus parengimas Laisvės naudai. Kur? Nagi, 318 Broad-way, So. Bostone.

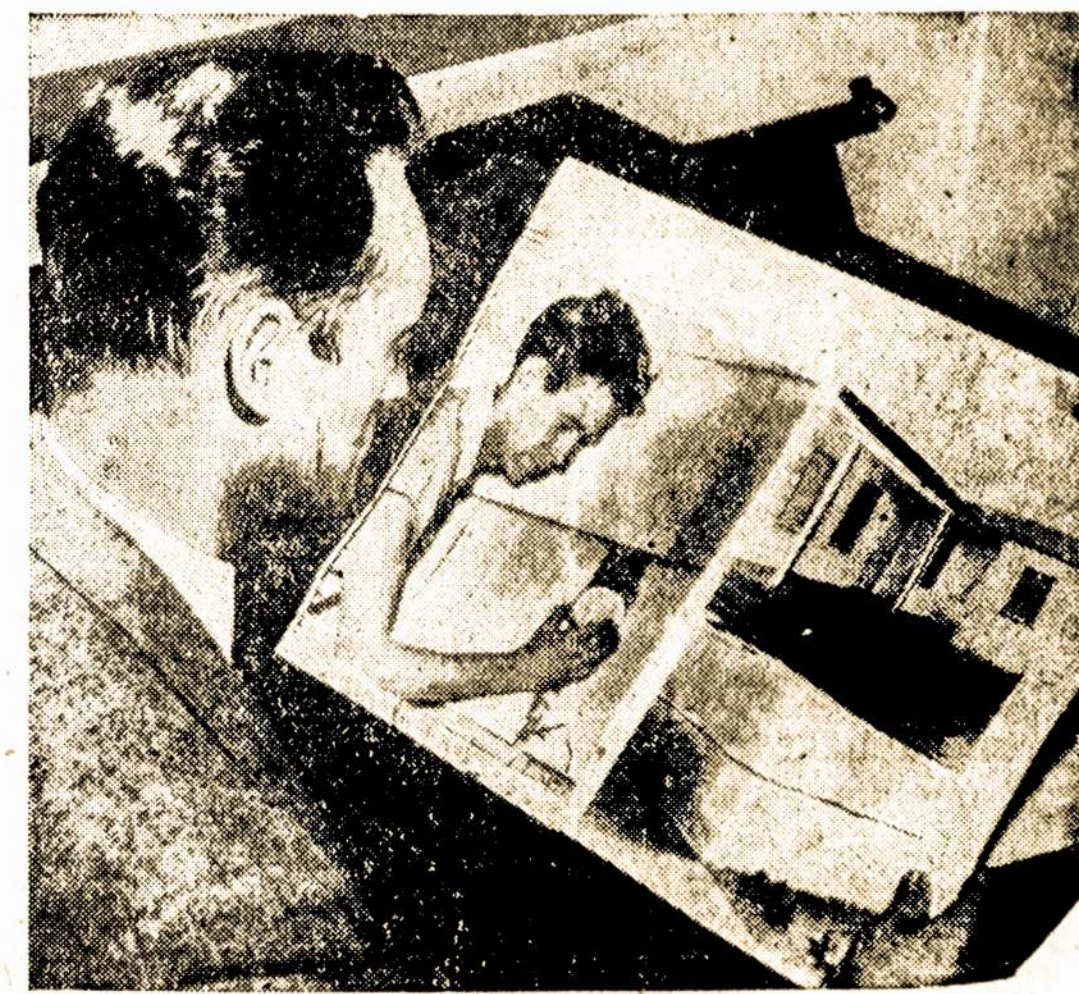
Aišku visiems, kąd viskas be-galiniai brangu ir prenumeratų įplaukoms neįmanoma verstis tokiame laikraščiui, kaip Laisvė. Todėl dalyvausime parengime, tuo paremsime savo laikraštį, o mūsų geros draugės pavaisins mus skanėsiomis—valgiais, kokių dar esame neragavę.

Gaila, kad drg. Jozasas Šu-mekas nedalyvaus — serga, ran-dasi ligonbutyje. Velinam greit pasveikti.

M. K.

Amerikos Muzikantų Federacijos prezidentas James C. Petrillo kalba per radiją ir aiškina muzikantų reikalus. Radijo kompanijos labai priešingos bent kokiems su-varžymams, kurie neleistų joms muzikantus atleidinėti iš darbo pagal norą.

Šis paveikslas bus nugabentas Washingtonian ir paro-dytas kongresinei namų komisijai, ko verti yra vetera-nams suteikti namai. Aštuonių metų vaikas metė bolę sienon ir bolę įkrito į namo vidų!

PASKUTINIS CARAS

—10-4-47— ★

(Istorinė Apysaka) ★

—100—

Parašė Justas Paleckis

(Tęsa)

Ir štai vieną rytą, 1914 m. pradžioje, Kokovcevas gavo caro Nikolajaus laišką, kuriame pranešė turįs jį paliuosuoti nuo ministerio pirmininko ir finansų ministerio pareigų. Netrukus pasirodė oficialus pranešimas, kad Kokovcevas pasitraukia savo prašymu dėl susilpnėjusios sveikatos ir jam suteikiamas grafo titulas.

Kokovcevo įpėdinio buvo paskirtas senasis Goremikinas, kuris pats stebėjosi tuo savo paskyrimu ir taip jį apibūdino: —Prisiminė mane lyg senus kailinius, kurie jau seniai buvo užkisti į dėžę ir apibarstyti naftalinu. Ir aš visiškai nesuprantu, kam reikėjo mane iš to naftalino jau trečią kartą ištraukti. Žinau tik viena: kai nebebūsiu reikalingas, mane vėl taip pat netikėtai išmes.

Goremikinas buvo tipiškas biurokratas, abu jai vykdąs caro įsakymus, nepriestaraudamas, neabejodamas. Nemėgo jis daug galvos suklipti painiais klausimais ir paprastai sakydavo: "Et, viskas niekai! Kaip nors susitvarkys!" O liaudis Goremikino paskyrimą sutiko kaip blogą ženklą. "Tas Varguolis (Goremikinas) — išvertus reiškia Varguolis) atneš Rusijai vargą!" — kalbėjo žmonės apie Goremikina.

Goremikinas geruoju gyveno su visa caro šeima. Jį parėmė ir Rasputinas, draugiškai vadindamas Goremikiną "seniu." O naujasis finansų ministeris Barkas buvo paskirtas daugiausia dėl Rasputino protekcijos.

1914 METŲ LIEPOS MĖNUO

1914 metų liepos mėnuo buvo labai gražus ir karštas. Kas tik galėjo, važiuojo iš Petrapilio į pajūrį, į kaimo pavėsį. Niekur negalėjo išvažiuoti darbininkai, įtemptai dirbę Petrapilio fabrikuose, kurių daugelis skubiai vykdė kariuomenės užsakymus. Darbininkai tą vasarą nerimo ir dažnai streikavo, o liepos mėnesį Petrapily prasidėjo didelės demonstracijos ir darbininkų susirėmimai su policija. Dažnai net policijos jėgų nepakakdavo, ir teko šauktis kazokus ir gvardijos pulkus darbininkams numalšinti.

Negalėjo išvažiuoti iš Petrapilio ir vyriausybės nariai. Birželio 15 (28) d. nuo serbo Gavrilos Principo rankos žuvo Austro-Vengrijos sosto įpėdinis erchercogas Pranas-Ferdinandas ir jo žmona. Diplomatai buvo visiškai aišku, kad į dalis skylančioji Austro-Vengrijos imperija pasinaudos ta proga sutriuškinti slaviškąjį nacionalizmą kurstančią Serbiją ir praskirti kelią Austrijai į Salonikų uostą, kuris buvo sena austrų politikos svajonė. Didžiojo Europos karo kibirkštis jau buvo įžiebtą ir gresė sprogdinti dinamiu pritvinkusią Europą. Rusijos politikos galvos ir kariuomenės vadovybė dieną iš dienos laukė kokią diplomatinę bombą ruošia Austrijos užsienių reikalų ministeris grafas Berchtoldas, atsakydamas į Sarajevo pasikėsinimą.

Neseniai Rusijos valdžios viršūnės dalyvavo angly laivyno priėmimo. O dabar visas susidomėjimas atkreiptas į didelės politinės reikšmės turintį Prancūzijos prezidento Puankare atsilankymą. Paprastai Prancūzijos prezidentai turėjo paprotį po savo išrinkimo atvykti vizito pas Rusijos carą. Bet visada jie parinkdavo ramiausią politikos atžvilgį laiką, kad tie atsilankymai neturėtų demonstracijos pobūdžio. O Puankare atvyko į Rusiją kaip tik už dviejų savaitių po Sarajevo pasikėsinimo, kada Europos diplomatija įtemptai laukė didelio krizės, kuris gresė Europos karo pavoju.

Tuo metu, kai caro kazakai Petrapilio priemiesčiuose muše ir šaudė demonstruojančius ir nerimstančius darbininkus, respublikoniškos Prancūzijos galva Puankare ir prancūzų ministeris pirmininkas socialistas Viviani buvo iškilmingiausiai caro ir vyriausybės priiminėjami. Jau vos tik iš laivo išlipęs ir su visais pasisveikinęs, Puankare pradėjo kalbėtis su caru Nikolaju II svarbiausiuoju rūpimu jam klausimu, būtent, įtikinti carą, kad Prancūzija visiškai parems Rusiją, jei dėl Serbijos kiltų ir visuotinas konfliktas ar karas. Puankare

re perspėjo carą, kad Vokietija visiškai pasirodys karui ir reikia bijotis, kad neužkluptų Rusiją ir Prancūziją tinkamai nepasiruošusias. Nesiskaitydamas su diplomatinio taktu, pats Puankare pareiškia Austrijos pasiuntiniui Petrapily grafiui Sapariui:

— Neužmirškite, kad Serbiją turi labai karštų draugų rusų tautoje. O Rusija turi santarvininkų — Prancūziją.

Tuo jis aiškiai parodė, kad Austrija turėtų reikalo ne su viena Serbiją, bet ir su Rusija, o gal ir su Prancūzija. Žinoma, ir rusai ir prancūzai buvo aišku, kad daugialypė ir visuos karuos sutriuškino Austro-Vengriją nedrįstų eiti į konfliktą, jei ne stovinėjoji už jos nugaros Vokietija.

Liepos 22 d. milžiniškasis laukas ties Krasnoje Selo buvo pilnas paradan susirinkusių kariuomenės. Čia caras rodė Prancūzijos prezidentui savo kariškąją galybę. Caras Nikolajus atėjo parodo priimti ant balto arklio, didelės palydovų grupės lydimas. Carui artėjant kareivių kolonos sutiko jį garaisiais "ura" šūkiais, kėlė cilindrus aukštieji ponai, šilkais šlamėdomos giliam reveranse nusilenkė garbės tribūnoj susirinkusios ponios. Už caro palydovų važiuo keturiais baltais arkliais pakinkyta karieta, kurioje sėdėjo carienė Aleksandra su Puankare ir sosto įpėdiniu Aleksieju. Pulko atstovai karininkai jojo pas carą atiduodami raportus. Paskui milžiniškos karių kolonos žygiavo pro carą ir prezidentą, prakitodamos ir susijaudinusios dėl neaiškių, vos kareivių masę pasiekiančių gandų apie karo pavojų.

Išitikinęs dėl savo uždavinio pasisekimo, matydamas, kad užsienių reikalų ministeris Sazonovas visiškai persiėmęs jo nusistatymu, Puankare kreiseriu "France" išplaukė liepos 23 d. namon. Vos tik jam išplaukus, Austrijos pasiuntinys Belgrade įteikė garsųjį ultimatumą Serbijos vyriausybei. Tuo ultimatumu Austrija reikalavo, kad Serbija ne tik atstovai karininkai jojo pas carą atiduodami raportus. Paskui milžiniškos karių kolonos žygiavo pro carą ir prezidentą, prakitodamos ir susijaudinusios dėl neaiškių, vos kareivių masę pasiekiančių gandų apie karo pavojų.

Apie austrų ultimatumą sužinojęs, Sazonovas sušuko:

— Tai reiškia neišvengiamą karą! Sazonovas suprato Berchtoldą tyčia laukus, kad Puankare išvyktų iš Petrapilio. Jis tik tada pasiūtė savo reikalavimus Serbijai todėl, kad Puankare negalėtų susitarti su Sazonovu dėl savo žygių. Bet prancūzai jau laukė tokio griežto ultimatumo ir per pasikalbėjimus su rusais buvo jam pasirodę. Atėjusiam ultimatumo kopiją įteikti Austro-Vengrijos pasiuntiniui Sazonovas tarė:

— Aš suprantu ką tai reiškia! Jūs norit paskelbti karą Serbijai. Vokiečių laikraščiai jus kursto tam žygiui ir jūs norit padėti Europą. Jūs pasiimat sau didelę atsakomybę ir pamatysit, kokią tai įspūdi padarys pas mus, Londonė ir Paryžiuje, o gal ir kitur.

— Bet, pone ministeri, ar gi galim ramiai žiūrėti, kad Belgradas tapo prieš mus nukreiptų šamokslų lizdu, kurio auka žuvo mūsų sosto įpėdinis. Jūs esat neabejotinas monarchijos šalininkas ir ištikimas savo imperatoriaus ministeris. Ar jūs galite nuosirdžiai ginti valstybę, kuri nusikaltusi mūsų imperatoriaus giminės nario nužudymu.

— Monarchistinė idėja čia nieko bendra neturi. Jūs norit karo ir šiuo ultimatumu sudeginat sau tiltus pasitraukti.

— Mes ramiausia pasauly valstybė, bet turim gi savo teritoriją ir savo dinastiją nuo bombų apsaugoti, — aiškiai pasiuntinys grafas Saparis.

(Bus daugiau)

Jonas Kaškaitis.

Pasišvaisčius Po Festivalį

(Pabaiga)

Programa pasibaigė išpuilingai, pakiliai! Sujudo, sukruto publika. Kolai didžiulė salė tapo prirengta šokiams, būriavosi, kalbėjosi, šurmuliavo žmonės.

Kokių malonių susitikimų, kokių jaukių pokalbių! Kaip gražiai jie suartina ir subendrina mūsų pažangias gretas.

Pro šoninės estrados duris veržiasi salėn choristų sriaumė. Matosi daug pažįstamų, artimų, draugių, draugų. Iš sietyničių tarpo prasimuša mano brolis Tadas.

— Ei, Tadu, vini kva ("vieni qua")! Kas yra jūsų chore ta pati jaunoji sietynietė, mergytė gal 11 ar 12 metų, juodais plaukuikais, žalia suknele?

— A, tai Arlauskienės dukters mergaitė. Žinai gi, Onos Arlauskienės, iš Karnės ar Arlingtono. — šitaip? Arlauskienė — puiki draugė, ištikima, solidari per visą ilgą eilę metų. Tai toji jūsų jaunučiutė Sietyno žvaigždutė pačią iš gerų žmonių. Gerai. Ir Teresė Stokienė vėl atgal prie choro. Jai ten ir vieta. Turė gražų alto balsą ir tokia gabi aktorė.

— Mūsų "Sietynu" labai reikią tenorų. Tų tenorų visada trūksta.

— Tai tiesa. Reikia jų kaip nors sumedžiot.

Dar besikalbant man su Tadu, priejo kelios draugės iš toliau atvažiuavę. Štai Jantina Rigelienė su savo motute Mureikienė. Čia pat ir Antanas Mureika.

— Janinute, jūs ten iš Bričporto taip gražiai pasirodėt su ta komedija "Fifty-fifty." Jūsų vyras nesakytum, kad ne lietuvis, — taip sklandžiai visa ką ištaria lietuviškai... Duokite jam nuo manęs gerų dainų. Ir bendrai jūs ten kruote labai gražiai. Taip ir reikia. Jaunoji karta — mūsų viltis.

Visi trys patenkintai šypso.

O štai jau laukia abi Hartfordo žemaitukės sesutės — Liudutė Mankienė ir Lucyte Žemaitienė. Tokios abi panašios viena kitai. Veiklios, gražios, malonios.

— Sveikutės, katukės! Kaip miela susitikti! Ir Juozukas yra? Kada žadate grįžti?

— O jau reikės apsisukti. Gal už valandos...

Štai visai čia pat ir jaunuoliškoji Ona Šilkienė, buvusi Vilkaitė, ir jos draugas Jurgis Šilkus. Arti Hartfordo gyvena. Pasiėję kiek nuosčiau, gražiai sau pasikalbėjom.

— Kada gi vėl pas mus atvažiuosite Hartfordan?

— Na, vis jau kada. Gal pavasarį, gal vasarą. Jūsų tokia graži kolonija. Tokie puikūs draugai ir dar puiškesnės draugės...

Po žodį kitą, po sakini prasiitariam pro šalį praeinantiesiems svečiams ir viešioms. Ir gaila darosi skirtis. Norėtusi dar taip daug ką susieiti, pasikalbėti. Bet... metas jau skubintis namo.

Ir važiuoju namo. O galvoj pilna visokių to didelio Festivalio epizodų ir vaizdų.

Stambiai imant, tai buvo mūsų rytinių valstybių meninės peržiūros, viešės, pasi-

rodymas. Bent šį kartą pasirodė, kuo kas galėjo. Nebuvo iš anksto nustatyto kokio bendro plano. Buvo pasikartojimų, tų pačių dainų bei muzikos numerių. Teatriniai perstatymai buvo labai vienodi — vis komedijukės. Dainų medžiaga, savo muzikiniu požiūriu, buvo gera, priimtina, bet ideologiniu požiūriu ir savo turinio kryptimi buvo gana palaidsa, sąmonės klasinės daigais neturtinga. Beveik kaip ir nebuvo Amerikos liaudiško bei darbininkiško kovingo kolorito.

Vaizduojamojo meno parda buvo tik vietinė, iš pačių artimųjų naujokynų suvežiota. O vis dėlto ji buvo įdomi ir įvairi, pamokinanči.

Išsikūrus lietuvių kultūriniam centre, reikės dalykus pavartyti plačiai ir platingai, visose dailės bei meno šakose. Turime jau iš kalno stropiai ruošti įrengti gerą vasarinę meno mokyklėlę, trumpus kursus. Būtinai turime sudaryti stiprų tam tikslui fondą. Visais šiais klausimais turime gerai sudominti plačiąją mūsų visuomenę, kad kiekvienam rūpėtų meno ir kultūros ir pažangos dalykai. Tada bus galima daug kas nuveikti, tiksliai ir platingai, organizuotai.

Jau keliolika savačių, kaip praūžė Festivalis. Kasdieniniai uždaviniai ir darbai sugeria tau laiką, energiją, dėmesį, vaizduotę. Neduoda tau laiko pagal progos stabtelti, atsisieiti, sulaukinti, pasvajoti, pasigėrėti atminimais. O vis dėlto protarpiais ima ir iškyla tau vaizduotė to Festivalio trupmenos, mieli vaizdai, atvaizdžiai, malonūs garsai, atgarsiai. Ir traukia tave vėl atgal į tą mielą vaizdų, garsų, veidų, asmenų šurmuli. Tokia jau žavinga meno ir dailės jėga. Ji daro gyvenimą smagesnį, pilnesnį, vertingesnį.

Waterbury, Conn.

Vasario 2 d. išėjęs iš dirbtuvės, prie vartų patikau dalinant laikraštuką "The Progressive Metal Worker." Paėmiau ir parėjęs namo varčiau, žiūrėčiau. Pasirodo, kad nors pavadinatas progresyvių vardu, bet jis visas užpildytas neapykanta prieš progresyvių darbininkų veiklą.

Ten giria dešimtuosius kalbėtojus, kurie Clevelande kalbėjo prieš progresyvius. Mes gerai žinome, kas jie per vieni, kurie turėjome reikalo su jais susitikti, dirbdami Mine, Mill & Smelter Workers unijoje, kaip tai John J. Driscoll, J. Mankausky ir kiti.

Jie smerkia PCA už tai, kam remia Wallace kandidatūrą į prezidentus. Jie reikalauja, kad visi unijistai laikytųsi tos žalingos politikos, kurią unijai vadaui nustato. Gi darbininkai mato, prie kokios padėties veda tie vadaai, kurie smerkia H. Wallace. Visi matome, kad Mr. H. Trumanas ir jo pasekėjai Demokratai Partiją pavertė į karo partiją, kad jie atsiskaldė nuo velionio Rooseveltto politikos. Tik Wallace išrinkimas į prezidento vietą vėl atsteigtų Rooseveltto politiką ir pagerintų žmonių gyvenimą.

Unijistas.

Chicago. — Ateinančią savaitę 100,000 skerdyklų darbininkų balsuos, ar streikuoti.

Oakland, Cal.

DRAUGĖ JANKAUSKIENĖ GAVO IDOMŲ LAIŠKŲ IS LIETUVOS

Laiškas Parodo Fašistų Melus, Kad Suvaržė Religiją ir Išžudė Kunigus Lietuvoje

Oaklandietė drg. K. Jankauskienė aplaikė laišką iš šiksnėliškių kaimo, Pasvalio pašto, Biržų apskrities, nuo B. Radinienės, rašytą lapkričio 11 d., 1947 m. Laiškas skamba:

Brangi Tetulyte ir Tetulėnai! Sveikinam mes tamstas su šiuo laišku, linkėdami daug laimės visur ir visada. Toliau labai nuosirdžiai dėkojame už laišką, kurį paėmėm lapkričio 2 d., 1947 metais, o buvo rašytas rugsėjo 6, 1947 m. Visi labai džiaugiamės, kad sveiki ir gyvi, bet dar labiau mums linksma, kad mūsų neužmiršote ir parašėte laišką, kurių labai laukiame.

Brangi Tetulyte, kaip būtų malonu, kad galėtume susitikti, tuomet daug ko būtų pasikalbėti, pasidėjoti, o per laišką taip sunku.

Iš Maksimienės (drg. Jankauskienės sesutės, kuri gyvena rytuose) neseniai paėmėm paveikslus. Kaip malonu nors ant paveikslų pamatyti buvo tamstų Emilijos (drg. Jankauskienės dukters) paveikslą su vyru ir sūnum. Kaip visi gerai atrodo. Dabar norėtume tamstų ir Augusto su žmona paveikslus matyti. Aš Augustui išsiunčiau laišką, kažin ar gavo? Tetulyte, lai Augustas atrašo mums laišką. Ar jis moka lietuviškai rašyti ir kalbėti? Jei nemoka lietuviškai, lai rašo kaip moka, mums bus įdomu.

Pas mus žinios: Kaimynai, giminės sveiki. Mališausko ir sveiki. Apie Jaunilį sūnų bisiklį sužinojau, kad, gyvas ir sveikas. Onė biskį pranešė, o Vlodo tai nežino ar gyvas ar miręs. Palvarko Jankausko Petro visi gyvi ir sveiki. Dukters visos ištekoję, tik vienas sūnus beliko. Senukas dar kruta, baltas kaip obelis. Agota ir dar kruta po biskį.

Daugiau nieko, viskas labai brangu, ypač iš drapanų, negali prieiti nusipirkti. Žinoma, už pinigų ne brangiau, bet kad tų pinigų niekur nėra gauti.

Tiesa, Morkūno Leono nebėra, nušovė kaip buvo užję vokiečiai už tai, kad 1940 m. buvo viršaitis.

Morkūnaičios Veronikos Baronienės sudegė per karą visos trobos, tik viena pirtis

buvo likus, bet dabar baigia jau ir vėl susistatyt. Dėdinė Petronė dar smagi babuška, stiprių kojų. Jos dukutė Petronė daug silpnėję. Dėdės Kazimiero Leono, Maksimienės krikšto sūnaus, nežino kur; išėjo kariuomenėn ir neturi jokios žinios. Neseniai apsiženiog vargšas, išėjęs buvo užkuriom į Pušaloto parapiją su mergaite, kuri turėjo kūdikį. Vargšui neteko ilgai gyventi. Čeponio Pagojaus Veronika Kašėnienė ir dar gyva. Jos sūnus jau didelis. Vienas jau ženotas. Petro Leponio vaikai, vienas eina į kunigus, o viena dukutė į gimnaziją. Namuose vienas sūnus ir dukutė. Pirmutinės žmonos dukutė užsiėmė užkūr ant motinos žemės. Murkūno Ladzė pakavojų pirmutinę žmoną, apsiženiog antrą.

Šiaip daugiau nežinau nieko. Jei būtų apie ką nors įdomu tamstoms, tai paklauskite, parašysiu.

Tamstas mylinti ir išsiilgę bučiuojame, Anūkai.

Išau pavasaris, Švėždės alyvos, Palenkus šakelę nusink Ir, burdama laimę Alyvų žieduose, Tetulyte, mane prisimink!

B. Radienė.

Tai įdomus laiškas ne tik giminėms, bet ir kitiems, kurie gyvena arba turi giminių toj apylinkė. Aprašo apie daugelį asmenų.

Žmonės leidžia vaikus į gimnaziją ir net į kunigus. Reikia, tikėjimas neužstelbtas ir kunigai neišžudyti. Taipgi aišku, kad vokiečiai žudė žmones vien tik todėl, kad buvo viršaitiai prie Sovietų tvarkos.

Kalifornijos klerikalai-fašistai savo skudure rašo, kad ten išžudė visus, kurie tik religiją praktikuoja. Jie neseniai čia bandė rodyti krutamus paveikslus, kurie imti vokiečių išbėgusių iš Lietuvos ir kur buvo vokiečių nužudyti lavonai. Bando sakyti, kad tai nužudyti Sovietų. Prie kokių niekšysčių ir melų eina mūsų lietuvių klerikalai. To net nedrįsta rašyti kapitalistiniai geltonlapiai.

K.

KĄ DARYTI DĖL SKAUSMŲ REUMATIZMO ARTHRITIS

Jei su jais kenčiate nuo NUGAROS SKAUSMO, RAUMENŲ GELIMO, SCIATIKOS, STRENO SKAUSMO, NEURALGIJOS, SĄNARIŲ SUSTINGIMO, NEURITIS, PODAGROS ir t.t., PABANDYKITE RADE TABLETS dēl gerų pasekmių. Mes norime, kad jūs pamėgintumėte RADE TABLETS (BANDOMAJI KIEKI) be jokio lėg žalos. Nusiųkite pinigų, o tikėtai savo vargą ir adresą, tad mes jums tuoj pasigatime tablečių. Visi nurodymai ant pakelio. Niekas jums neleidžia, jei nepatinka.

NORTHWAY PHARMACAL CO. 489 North Street ROCHESTER 6, NEW YORK Dept. 35.

Living Room Cushions

Refilled With New Springs

\$3.75

Sofa Apačios Perbudavojimas

Už \$12.00

Šaukite FRANK. Nightingale 5-2535.

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

Laidotuvių Direktorius

Liūdesio valandų kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įrūšta mūsų šerminė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St. PHILADELPHIA, PA.

Telefonas Poplar 4110

HARTFORD, CONN.

Apie Lietuvii Literatūros Draugiją

Daug buvo visokių korespondencijų rašyta mūsų spaudoje iš Hartfordo apie visokius klubus ir organizacijas, bet nei vienoj nebuvo paminėta apie svarbiausią organizaciją, kuri tiek daug pasitarnavo mūsų miesto lietuviams, tai apie Lietuvos Literatūros Draugijos 68 kuopą.

Ji gyvuoja virš 30 metų ir daug, daug nuveikė didelių darbų. Ir pereiname susirinkime nutarta, kad nariai pradėtų mokėti duokles už 1948 metus, o duoklė nario yra maža, tik \$1.50 j metus. Gi už duokles Centras išleidžia mokslinį žurnalą šviesą ir knygą, ką nariai gauna veltui.

Jau gera dalis narių sumokėjo duokles už šiuos metus. Pagėdaujama, kad visi nariai atsilankytų į sekamą kuopos susirinkimą, kuris įvyks pirmadienį, 9 d. vasario, 155 Hungerford St.

Antras dalykas, tai dabar yra vėjus už naujus narius. Mūsų kuopa jau gavo du naujus narius. Nutarta daugiau naujų narių gauti. Tame darbe visi nariai privalo darbuotis.

Kuopa nutarė pasveikinti

dienraščio Laisvės suvažiavimą, kuris įvyko sausio 25 dieną. Taipgi kuopa sukėlė \$40 aukų į Literatūros Draugijos centro knygų fondą, nes pagalba labai reikalinga. Narys J. Širvidas, mokėdamas duokles tam pačiam reikalui paaukavo 50 centų. Stasys Laurinaitis aukavo \$2. Aukos jau pasiųstos į centrą, kartu su duoklėmis. Kas galite, tai paaukokite tam svarbiam reikalui.

1947 metais Lietuvos Literatūros Draugija išleido svarbią knygą "Viduramžių Istorija". Nariai, kurie dar negavote šios knygos, tai ateikite į sekamą kuopos susirinkimą ir atsiimkite.

Boles Maleranka,
Kp. Finansų Sekretorius.

Elizabeth, N. J.—Phelps-Dodge darbininkai rengiasi streikuoti, jei kompanija iki kovą 6 nepadarys sutarties su CIO Elektrininkų Unija.

Amerika šaukia keturių didžiųjų talkininkų užsienio ministrų pavaduotojų susirinkimą dėl taikos sutarties su Austrija.

BINGHAMTON, N. Y.

Velionis Kondrotas ir Mūsų Padėka

Mes reikiame širdingiausią padėką mūsų draugams, draugams ir giminėms už suteiktą pagalbą, simpatiją, taipgi gėles laike mirties Charles-Kazimiero Kondroto, Martin Ferry, Ohio. Jis mirė po sunkios ligos, nes išbuvo 15 mėnesių paralyzuotas.

Velionį prieš kelis metus sužeidė anglies kasyklose; nuo to laiko jis pradėjo sirgti, sveikata ėjo vis silpnyn, kol gyvybė užgeso. Buvo tik 52 metų amžiaus.

Velionis iš Lietuvos paėjo Kauno rėdybos, Telsių apskr. Uppynos parapijos, Indrejiškių vienkienio. Lietuvoje paliko seną motiną, dvi seseris — Bronę ir Emiliją, brolį — Kostą ir brolį Juozą Urugvajuje, Pietų Amerikoje. Vieną seserį šioje šalyje, taipgi daug gimininių.

Kazimieras Kondrotas mirė 31 d. gruodžio, 1947 metais. Palaidotas sausio 3 d., River-view kapinėse, Martin Ferry, Ohio, iš laidotuvių direktoriaus Keller namų.

Velionis buvo laisvų pažiūrų, nuolatos skaitė dienraštį Laisvę, priklausė prie International Workers Order pašalpos organizacijos, ukrainiečių kuopos, taipgi prie United Mine Workers unijos lokalo 284, ku-

rio komitetas ir rūpinosi velionio laidotuviams, apmokėdami visas išlaidas. Jie ir kuniga prisuntė, kuris atliko savo religines apeigas, išlydint iš grabatoriaus namų ir ant kapinių. Norėjau, kad laidotų laisvai, kokiui velionis buvo, bet lokalo viršininkai pareiškė, kad velionis buvo jų lokalo nariu ir jie taip laiduoja, kaip nusako jų tvarka...

IWO ukrainiečių kuopa 1600 prisuntė gražių gėlių vainiką, suteikė grabnešius ir komitetą palydėjo į kapus. Kp. prezidentas Paulina Misko ir Anna Yohan pasakė tinkamas kalbas.

Laidojo darbo dienoje, tai į kapus palydėjo tik 5 automobiliai palydovų. Tariaime širdingiausią ačiū drg. Bumbuliams, kurie mus priėmė, pas kuriuos išbuvo ilgą laiką, ir kurie suteikė vietos savo stubeje sugrįžusiems palydovams nuo kapinių. Labai didelis jiems ačiū.

Nežinia, kaip mes ten būtume susitvarkę mažame mieste, lyje, kur vos kelios lietuvių šeimos gyvena, jeigu ne jų pagalba. Drg. Bumbuliai daug mums padėjo ir mano broliui laike jo ligos.

Taipgi širdinga padėka mūsų giminaičiams Joe ir Alice Viktoravičiams, pittsburghiečiams, kurie daug pagelbėjo, kaip pirma, taip ir šiame atsitikime.

Išsėkis, mielas broliu, šaltoje žemėje, gi mes liekame nuiludę, jūsų sesuo ir švogeris.

A. J. K. Navalinskai.

New York. — Labiau trūksta dirbiniams plieno, negu pernai.

PRANEŠIMAI

ELIZABETH, N. J.

LDP Klubas susirinkimas įvyks vasario 2 val. dieną, 408 Court St. Visi klubo nariai dalyvaus, su srinkime, yra svarbių reikalų apkalbėti bei nutarti. — C. Andriūnas, sekr. (31-32)

WORCESTER, MASS.

LLD 11 kp. susirinkimas įvyks vasario 8 d., 10 val. ryto, 29 Endicott St. salėje. Draugai, prašau dalyvauti ir pasimokėkite metines duokles, negu reikės laukti visus metus dėl \$1.50, padarytose tuoj ir bus atliktos. Taipgi čia girdėsime raportą iš Laisvės metinio suvažiavimo. — J. M. Lukas, sekr. (31-32)

SO. BOSTON, MASS.

Vasario 8 d., 2 val. dieną, įvyks smagus parengimas dienraščio Laisvės naujai. 318 Broadway. Kviečiame visus dienraščio Laisvės skaitytojus ir rėmėjus dalyvauti. Mūsų gausiamis gerai paruošius. Dalyvaujant šiame parengime, paremsite mūsų dienraštį Laisvę. — M.K. (30-31)

WORCESTER, MASS.

ALDLD 155 kp. susirinkimas įvyks vasario 9 d., 7:30 v. v. Liet. salėje, 29 Endicott St. Malonėkite visos dalyvauti. — A. W. (20-31)

MONTELO, MASS.

Liuosybės Choras rengia didelį koncertą, vasario 7 d., Liet. Taut. Namų apatinėje salėje, kampas vieno ir No. Main Sts. Pradžią 7 val. vak. įžanga \$1.00. Programoj dalyvauja: Konstančia Menkelėnaitė iš Italijos, Liuosybės Choras, vietinis, vad. E. Sugar, Norwood Vyrų Choras, vad. St. Pauros; A. Slauriūtė, solistė iš Dorchester, Mass.; Rozė Stripaitė, Meilėdaitė, vietinė solistė, Elizabeth Kuge, pianistė, iš Norwood, Mass.; Harmonist R. Barry, iš Dedham, Mass. Bus valgių ir gėrimų. Kviečiame visus. — Kom. (30-31)

MERIDEN, CONN.

Lenino Atminties susirinkimas įvyks Fraternal Hall (Blue Room), vasario 7 d., 8 v. v. Michael Russo, iš Bridgeport bus svečias kalbėtojas. Taipgi pirmą sykį čia bus rodoma sovietų filmas "The Voice" Kviečiame visus dalyvauti. — Rengėjai. (30-31)

F. W. Shalins

(SHALINSKAS)

Funeral Home

84-02 Jamaica Avenue

Opposite Forest Parkway

WOODHAVEN, N. Y.

Suteikiame garbingas laidotuves

\$150

Koplyčias suteikiame nemokamai visose dalyse miesto.

Tel. Virginia 7-4499

ELIZABETH, N. J.

Singerio Fabrikos Darbininkai už Vienybę-Galybę

Didžiausias šiame mieste United Electrical, Radio and Machine Workers Lokalas 401 (CIO), kuriame priklauso visi Singerio siuvamų mašinių fabriko darbininkai, metiniuose balsavimuose į lokalo valdybą davė gerą lekciją dešiniems elementams, kurie bandė užgrobti lokalo vadovybę savo nešvariui skaldymo politikai.

Tulas James Delaney, tik vienus metus išdirbęs Singerio fabrike ir buvęs miesto ugniagesis (fireman) ir paleistas ant pensijos, užsimanė vadovauti lokalo valdyboj.

Dar prieš rinkimus J. Delaney ir jo kiti bandė praversti lokale gudry triuką, kad balsavimo balotai būtų saugojami kas naktį policijos nuovadoj, o ne balsavimo buveinėj—Lietuvių Laisvės Name.

Balsavimai ėjo per keturias dienas, o balsavimo balotus prižiūrėjo ir saugojo ne policija, kaip dešinieji reikalavo, bet "Honest Ballot Association" ir tam tikri išrinkti unijos nariai.

Iš unijos pusės balotų komitete matėsi paveikslas vietinio anglų dienraštį vietinio lietuvių veikėjo Stanley Balto-Balucio.

Balsavimo pasekmės: didžiuma narių balsavo už seną komitetą, taip sakant, "two to one" už Anthony Rodrigues ir Louis Schumann.

Pavyzdžiui: Rodrigues gavo 2,479 balsus ir Schumann 2,586. O jo oponentai James Delaney 1,354 ir W. Hardy 1,258.

Iš lietuvių pateko į valdybą Francis Bačiulis, gavęs net 3,018 balsų; mat, už jį balsavo abi pusės.

Po lokalo balsavimo Rodrigues atsisaukė į visus narius kviesdamas prie vienybės, nes Taft-Hartley įstatymas darys daug kliūčių prie sudarymo naujo pasekmingo kontrakto su Singerio kompanija, o ypač, kad Amerikos Darbo Federacija irgi bando skaldyti šią kvingą U. E. R. and M. uniją, varant smarkią agitaciją prie organizavimo savo unijos Singerio įmonėj.

Vietiniai fašistiniai italų vadai įvairiose italų organizacijose praveda tam tikras reakcines rezolucijas, raginant vietinius italus rašinėti laiškus savo giminėms Italijoje, smerkiant Italijos komunistus ir jų veiklą Italijoje.

Bet gali išeit visai kitaip negu italų fašistpalaikiai nori. Italijoje yra milijonai komunistų ir jie jie pradėtų rašinėti laiškus savo giminėms Amerikoje, giriant savo veiklą naudai Italijos darbo liaudies, tai tada vietiniai fašistai pradėtų rėkti: gelbėkit, ateina komunizmo pavojus.

Laisvė ir Vilny įeina gėna įdomios diskusijos apie bendrinę lietuvių kalbą. Tiesą pasakius (bent man taip atrodo), nekurie rašėjai per daug aštriai kritikuoja naujoji lietuvių kalbą, vartojamą bei rašomą Lietuvoje.

J. J. Kaškiaučius, M. D.

630 Summer Avenue,
Newark 4, N. J.
Humboldt 2-7964

Matthew BUYAUSKAS

Laidotuvių Direktorius

Liūdnojo valandoje simpatiška ir asmeniškai patarnauja už priemamą atlyginimą.

Moderniška įrengtos Koplyčios

426 LAFAYETTE ST.,

Newark 5, N. J.

Tel. Market 2-5172

GREEN STAR BAR & GRILL

LIETUVIŠKAS KABARETAS

Kas nori gražiai laiką praleisti, pasilinksinti ir pasižokti, užsina pas "Green Star Bar and Grill", nes žino, kad visados bus patenkinti.

ATEIKITE PĄSIMATYTI SU GIVIAIS,

Geriausias Alus Brooklynne

PARĖ KIEKVIENĄ ŠESTADIENĮ

459 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.

(Skersai nuo Republic Teatro)

Telefonas EV. 4-8698

LINKSMUMAS DIENOS PIETUOSE

Valgykite Pietus pas

HAPPY DAYS RESTAURANT & BAR

426 South 5th St.,

Brooklyn, N. Y.

PIETUS 60c.

VAKARIENĖ 85c

Iš 5-ųjų patrovų

Iš 7-ųjų patrovų

VAKARIENĖ ŠEIMAI IŠ DVIEJŲ

8-ųjų Patrovų Gerai Suderinto Valgio \$1.60

Tai vieta, kurioje jūs jausitės kaip namie. Viskas patogų ir malonu. Mandagus patarnavimas.

Kiekvieną šestadienį įvyksta puota, pasivašinimas bei parė. Prasiūmė užkūti pasilinksinti. Nesigalėsio.

Salė išnuomuojuama dėl puotų, pokilių, krikštynų, parų, vestuvių. Žemos kainos už viską.

Valgiai ir gėrimai aptarnaujami žemom kainom.

August Gustas

BELTAIRE FLORIST

Lietuvis Kvietų Pardavėjas

6762 FOURTH AVE., BROOKLYN 20, N. Y.

(kamp. 68th St.)

Atsitikime varduvių, sukakčių, sirgimų, šermenu ir tt., telefonukite

SHoreroad 8-9330

Ir Gustas jums tuojau pristatys gėlių buketą ar vainiką, ko jūs reikalausite.

Specialistai Pritaikymui

Šermenims, Vestuvėms ir Bankietams

Užsakymus taipgi galima priduoti per PAUL GUSTAS FUNERAL HOME, Inc., 354 Marcy Ave., Brooklyn, N. Y.

Paul Gustas Funeral Home, INC.

354 MARCY AVENUE, BROOKLYN 6, N. Y.

Skersai gatvės nuo Armory

LIETUVIŠ LAISNIUOTAS GRABORIUS

Telefonukite dieną ar naktį

EVERgreen 7-4774

Naujai išdekoruota šermenu koplyčia, kur šeimos patogiai gali atiduoti paskutinę pagarbą savo mylimiesiems, prakilnuose namuose be ekstra išlaidų.

Du kambariai šermenim, didelis puikiai įrengtas kambarys pasikalbėjimam ir parūkimui.

Asmeniškai aptarnavimai suteikiama šeimom sulgy pareikalavimo. Mūsų telefonas niekad nemiega.

ZOLES ARBATOS FORMOJE

Kraujo Valytojas	60c
Nervų pastiprintojas	85c
Moteryų reguliatorius nuo sunkių periodų	60c
Nuo kosulio, dusulio bei mainų astmos	60c
Nuo kosulio ir Koldito	60c
Nuo inkstų ir akmenėlio augimo	60c
Palangos Trajanka, tinkamas šaknyse užkūti ant deginimo	75c
Išvalymo akmenėliui, kad nepilninti lovoje	60c
Vidurių valytojas	60c
Nuo viršutinių kvėpavimo organų	60c
Nuo nemotikimo (eti kūdym)	85c
Nuo šlapimo diabeto	85c
Gimdos tonikas, patina kitieta nevaising.	75c
Vyriškumo Patalymai	\$1.25
Nuo užsienėjuo nosies ir galvos kataro (Hayfever)	\$1.25
Palangos Trajanka 75c, didesni pakeliai po 1.00.	
Nuo Palių	85c
Nuo vandeninės ir širdies ligų	60c
Nuo nemalonios kvapo	85c
Nuo surdijimo pilvo (Acidburn)	85c
Nuo veneriškų ligų	\$1.25
Pleškų tonikas, augina šluokius, valo plaukus, sukelia alinimą	60c
Norintieji įsigyti šie vieną iš virš minėtų knygų ar žolių, rašykite:	

M. ZUKATIS,

334 Dean St., Spencerport, N. Y. (n.d.)

HELP WANTED—FEMALE REIKALINGOS MOTERYS

MASINŲ OPERATORĖS IR RANKINES SIUVĖJOS

Nesutinis Darbas. Gera Alga. Apmokėjimas Vakacijoms. 6 Apmokamos Šventės. Prisideda Bonai. Puikios Darbo Salygos. GLENWOOD CLOTHES, LTD. 41 Academy St., Poughkeepsie, N. Y. (34)

MERGINA. Patyrusi. Su Palididimais. Paprastos virimas. Atskiras kambarys ir maudykla. Nėra valgių. Aukšta alga. MRS. M. LAVIDUS, 1054 E. 8TH ST. BROOKLYN. NAVARRE 8-6670. (35)

PATYRUSIOS OPERATORĖS

Pagėdaujam patyrusių prie Ladies' handbags

Aukščiausia Alga

Puiklausios darbo slygos.

Niekada netruksta darbu.

KREIPKITES AR SAUKITE HEIMER BROS., INC.

26 CORNELISON AVE., JERSEY CITY, N. J.

Delaware 2-3072 (36)

OPERATORĖS PRIE BLIUSKŲ

VIENTIK PATYRUSIOS

Pasiūvimui pilnai viso drabužio DARBAS NUO SMUTŲ

ABKLAI \$1.50 IKI \$2.1 VAL.

JOS. L. GALATI & SONS

208 Paterson Street, Paterson, N. J. (37)

HELP WANTED—MALE REIKALINGI VYRAI

PILNAS MASINISTAS

Prie Lathe, Shlo ir Rankų Darbo G. & H.

MACHINE WORKS, Inc.

576 Johnson Avenue Brooklyn, N. Y.

EVERgreen 7-0439 (38)

MALE and FEMALE VYRAI ir MOTERYS

MERGINOS - BERNIUKAI

Fabrike Darbas

Patyrimas nereikalingas. Dirbti prie odos dalykų. KREIPKITES I

BROWN & CO.

1274 BRONX RIVER AVE., BRONX, N. Y.

(Elder Ave. Stotis ant Lexington ir Phelham Bay Subvės) (39)

New Jersey valstijos republikonas gubernatorius

Driscoll siūlė aptaksuot oigaretus 3 centais pakelii.

Bar & Grill

Lietuviška Aludė

DEGTINĖ, VYNAS ir ALUS

Kanados

Black Horse Ale

JOSEPH ZEIDAT

411 Grand St.

Brooklyn, N. Y.

LITUANICA SQUARE

RESTAURANT

Steven Augustin & Frank Sanko

SAVININKAI

PUKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE

PAUKSTIENOS PIETUS SEKMADIENIAIS

Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių

ATDARA DIENĄ IR NAKTĮ 7 DIENAS SAVAITEJE

282 UNION AVE. BROOKLYN, N. Y.

Tel. EVERgreen 4-9612

RONKONKOMA 8634

TELEPHONE STAGG 2-5043

MATTHEW P. BALLAS

(BIELIAUSKAS)

Laisniuotas Graborius

Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus

Patarnavimas bus užtikrintas ir už priemamą kainą.

Puikiai įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos

Mylimiems Pasarvoti Dovanai

660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Ona Kazakevičienė Nusilaužė Koją

Ona Kazakevičienė, Aido Choro mokytoja Geo. Kazakevičiaus motina, trečiadienį nusilaužė koją. Laikė sniego audros ji nuėjo ant Havemeyer St. į marketa ir žengdama nuo šalvygatvio paslydo ir parpuolė visu savo svorį ant kojos. Greit pribėgo pora vyrų ir ją pakėlė, bet ji negalėjo kojos priminti. Greit buvo pašauktas ligoninės ambulansas ir ji tapo nuvežta į Greenpoint ligoninę. Čia buvo nuimtas X-ray paveikslas ir patirta, jog koja per žemutinį sąnarį yra nulūžusi.

Dabar Kazakevičienė randasi Greenpoint ligoninėje. Jos koja yra gipse. Manoma, kad už trejetą ar ketvertą dienų bus galima parsivežti namo. Tačiau koja turės būti gipse apie trejetą ar ketvertą savaitę.

Tokių nelaimių New Yorko mieste dabar labai daug ir ligoninės pilnos panašiai susižeidusių žmonių.

Pastaba dėl Velionės Marg. Degulienės Mirties Aprašymo

Aną dieną Laisvėje buvo įdėta neilga žinutė apie mirusiąją Margaretą Degulienę. Cliffsidietis Chas. Stephens (Steponavičius), kuris velionę gerai pažinojo, padaro sekamą pastabą ir lyg pataisymą: "Praėjusį vakarą peržiūrėjau įvairius užrašus ir pastebėjau, kad Deguljai buvo nuosirdūs ir daug aukojo darbininkams reikalams.

"Jg. Degulis nuo 1916 metų buvo nariu LSS 250 kuopos, Cliffside. Kiek vėliau Degulienė įstojo į LMPS 68 kuopą. Gyvendama Albuquerque, New Mexico, prisitūto mano vardu, kad ir mažą, auką Vilniaus Vėžio Institutui. Reikia, ji nebuvo su kūnu ir dūšia atsidavus Balkūno dogmai.

"Netiesa, kad ją (jai sergant) globojo kun. Balkūnas! Cliffsidiečiai daugiau ją rėmė, negu kun. Balkūnas. Tą gali patvirtinti Cliffside ir Hackensack Degulio giminės."

Dėkui draugui Steponavičiui už pastabą.

REZOLIUCIJOS, PRIIMTOS "LAISVĖS" ŠERININKŲ SUVAŽIAVIME

Sekamos rezoliucijos buvo priimtos "Laisvės" šerinininkų suvažiavime, įvykusiame sausio 25 d.:

Rezoliucija Kooperatyvės Spaudos B-vės Reikalui

Kaipo dalyviai Lietuvių Kooperatyvės Spaudos B-vės, išklause Bendrovės vedėjų (Board of Directors) raportus, patiektus metiniam dalininkų suvažiavime; 25 d. sausio, 1948, Grand Paradise salėje, Brooklyn, N. Y., mes pareiškiamo, kad Bendrovė gėlaima leidime įvairių spaudos kūrinių ir patarnavime spaudos darbais.

Ši, Bendrovė iki šiol jau atliko didelį ir gražų darbą lietuvių liaudies švietimo srityje, išleisdama įvairiais klausimais knygų ir brošiūrų. Mes patariamą tą gražų liaudies švietimo darbą tęsti ir toliau.

Mes atsišaukiame į visus lietuvius, kurie įvertina ir brangina apšvietą, ir raginam prisidėti prie šios Bendrovės. Nuosirdžiai kviečiame patapti Bendrovės dalininkais, pasiperkant jos šerį.

"Laisvės" Dienraščio Klausimu

"Laisvė" yra platus masinis Amerikos lietuvių liaudies dienraštis, kuris rūpinasi duoti žinių apie visa ką, kas tik kur įvyksta ženklingo bei svarbaus

gyvenime, čia pat Amerikoje ir bet kur kitur po visą planetą pasaulį.

"Laisvė" laikosi plataus demokratinio nusistatymo ir eina plačiu pažangos keliu; nurodo skaitytojams, kaip orientuotis gyvenimo įvykių painioje, kad išlaikyti demokratines ir žmoniškas teises.

"Laisvė" leidžiama kooperatyviais pamatais ir skleidžia švietimą ir kultūrą savo skaitytojų tarpe.

"Laisvės" akcininkų suvažiavimas užgribo šio dienraščio bendrą turinį ir reiskia savo padėką jo vedėjams ir bendradarbiams. Mokslo, naujų išradimų, sveikatos ir higienos žinios labai įdomios ir plačiai įkainuojamos. Lengvesni skaitymai, kaip apysakos ir eilėraščiai, suteikia gražaus pamarginimo. Bendros žinios iš gyvenimo įvykių gerai ir trumpai, aiškiai paduodamos, taip kad žmogui neprieina gaisai daug laiko: čia gauni pačią esenciją ir trumpą sutrauką.

Suvažiavimas reiskia savo nuosirdžią padėką vajininkams ir "Laisvės" platintojams už jų pasiūlytus darbą ir energiją.

Brooklyniečiai Vyks į Newarką su "Pergale"

Brooklynio Liaudies Teatras mokosi Vilniaus Valstybinio Dramos Teatro dramaturgo ir režisoriaus parašytą penkiavėksmę dramą "Pergalė."

Pirma proga New Yorko apylinkėse jam pamatyt teks Newarkui, ateinančio mėnesio (kovo) 14-tą dieną, lietuvių Sv. Jurgio salėje.

Informacijų apie šį didįjį veikalą Laisvės bus nemažai. Bet iš anksto prašome visus nuodėrniečius skieisti tas informacijas kuo plačiausiai ir tarp tų žmonių, kuriems mūsų dienraščio matyt netenka.

Pergalietis.

PORT WASHINGTON, N. Y.

Kilo gaisras dviejų aukštų name, 10 N. Maryland Ave., kuriame sudegė motina ir trys vaikai, taipgi kiti trys asmenys skaudžiai apdegę. Gaisrą žuvo Mrs. Margaret Larsen, 31 metų amžiaus, ir jos vaikai nuo 1 iki 6 metų.

Gaisrininkai pribuvo laiku, bet vandens rynų stulpeliai (Hydrants) buvo giliai po sniegu, gaisrininkai ilgai turėjo įsikišti, iki juos surado ir atkasė.

Anna Louise Strong Sakys Kalbą

Pirmadienį, vasario 9 d., žymioji amerikietė žurnalistė Anna Louise Strong sakys įdomią kalbą. Ji kalbės apie Kiniją, Korėją ir Tarybų Sąjungą, iš kurių neseniai sugrįžo. Prakalbų vieta City Center Casino; laikas—8 val. vak.

Prakalbas ruošia National Council of American-Soviet Friendship.

Anna Louise Strong yra ne tik pirmieji žurnalistė; ji gera ir kalbėtoja.

Broadwės Žvaigždės Su Wallace'u

Visa eilė žymiųjų New Yorko aktorių yra griežtai nusistatę už Henry A. Wallace'ą. Tūli jų dar nedrįsta viešai pareikšti, bet tūli jau atvirai darbuojasi tam, kad Wallace'ą labiau išpopuliarinti ir kad parenti jo veiksmus.

Taigi vasario mėnesį grupė žymių aktorių jau ruošia pramogą, pavadintą "Broadway for Wallace." Pramoga įvyks Riverside Plaza Ballroom'je, Manhattane.

Demokratas už Gersoną

Buvęs New Yorko valstijos demokratų partijos pirmininkas, Herbert Pell, pasisakė už tai, kad Simon W. Gerson būtų priimtas New Yorko miesto tarybon, vietoje mirusiojo Peter Cacchionio.

Visa eilė žymių asmenų jau pareiškė panašią nuomonę. Jie sako: Cacchione buvo išrinktas miesto tarybon komunistų partijos sąrašu, tai jam mirus jo vietą turi užimti komunistas.

Tačiau tam tikra grupė reakcininkų ir raudonbaubių nenori Gersono įsileisti; jie tuo siekiasi sulaužyti miestavą įstatymą.

Nauja šalčių banga slenka iš Kanados į Jungtines Valstijas.

Pajieškojimai

Aš, Jurgis Litvinas, pajieškau savo giminių, paeinančių iš Kripių ar Kripaičių kilmės. Mano motina buvo: Barbara Kripaitė, kilus iš Grušlaukės ar jo apylinkės (Zemaitijoje), paskiaus gyvenė Lenkimuose, netoli Skuodo. Kiek prisiminu, turėjo tris brolius, vienas valdė malūną Salantų apylinkėse; kitas rėndavo didesni ūkai, o trečias išėjo už našlės kur tai apie Skuodą. Manau, kad randasi kur nors Jungtinėse Valstijose jų sūnai ar dukros; t. y., mano pusbroliai bei pusseserės — Kripių ar Kripaičių kilmės, kurie yra labai maloniai prašomi parašyti apie save pažinčių tikslu. Aš jau didesnę pusę savo gyvenimo praleidau Jungtinėse Valstijose (Amerikoje), bet iki šiol vis dar neteko išgirsti ar susitikti nors vieną iš savo giminių. Argi jau aš būčiau tik vienas lyg koks paukštis atskridęs į šį kraštą? Už atsiliepinimą bei suteiktas žinias būsiu labai dėkingas. Adresas: G. Litvin (Litvinas), 87 Stuyvesant Ave., Brooklyn, N. Y. (31-32)

Stanley ZUBAVIČIUS TAKSŲ Akountentas

111 Ainslie St., Brooklyn, N. Y.

Telefonas EV. 4-3049

Kas Vakara Nuo 7 val. Šeštadieniais ir sekmadieniais ištisą dieną.

Kokių Esama "Herojų"

Iš pirmadienio į antradienį naktį šių žodžių rašytojui teko būti liudininku sekamos beveik tragedijos:

I Stanlio Misiūno užieiga, kamp. Union Ave. ir Grand St., atėjo trys vyrukai. Ir dar "nepaprasti" kokie vyrukai, ir kaip jie save vadinosi, ne kokie ten "punks," bet tikri savotiškos "tvarkos" palaikytojai. Vienas jų, matomai, vadasi "Whithey" užkomandavojo ten dirbantį bartenderį V. Žvirblį, kad jis greitai sukūsti ir jiems patarnautų. Bet V. Žvirblis, jau nėra koks jaunuolis. Jis, nors skubiai "komandieriaus" įsakymui pildė, bet "komandieriu" vistiek atrodė per lėtai. Dėl to "komandierius" paėmė žvirbliui už kaklarašio ir ėmė jį smaugti. Ir tai darė ne vieną kartą, bet su kiekvienu jiems patarnavimu. Tada V. Žvirblis, jau netekęs kantrybės, ėmė "komandierių" su lazda "šventinti."

"Pašventintas" "komandierius" šiek tiek aprimo, bet jo draugai irgi ne kokie "punks," jie, išeidami, sakė kad žvirbliui už tai keršysia.

Laikė to "incidento" užėgoje buvo ir keli pašaliečiai-kostumeriai. Ir jie visi pripažino, kad tokie "komandieriai" yra, švelniai pasakius, visuomenės gėda.

V. Žvirbliui tie vyrukai, o ypatingai "komandierius," yra žinomi. Ką jis su jais darys, dar neteko sužinoti. Rep.

Vyks į Washingtoną Lynčiui Kovoti

Civil Rights Congress (af-jorkiškis skyrius) šeštadienį siųs didelę delegaciją Washingtoną. Delegacijos tikslas: reikalauti senatorių ir kongresmanų, kad jie balsuotų už anti-lynčišką sumanymą, patelktą kongresmanu Clifford P. Case (iš New Jersės valstijos).

Delegaciją sudarys apie 300 asmenų, reprezentuojančių daugiausiai darbo unijas.

LIETUVISKA BEAUTY SHOP

Moksliniai atgaivinama oda, neveikluma, sausumą pašalinant, plaukų slinkimo sulaukymas, plaukanavimo prašalinimas ir atgaivinimas plaukų.

Pergarbanuojame ant jūsų seno permanent be plaukų lauzymo ar bi kokio kirpimo.

Bile moteriškė, norinti atrodyti nuo 10 iki 15 metų jaunesnė, turėtų užtekti dėl mokslo atjaunėjimo patarnavimo.

Leslie Beauty Shoppe

148 MONTAGUE ST. Boro Hall, Brooklyn, N. Y.

Telefonas TRiangle 5-3983.

Adam V. Walms, D.D.S DAKTARAS-DENTISTAS

VALANDOS: 9 A. M. — 12 N.; 1 — 8 P. M. Iškirkiant trečiadienį ir sekmadienį.

650—5th Ave., kamp. 19 St. BROOKLYN, N. Y.

Tel. South 8-5569

Joseph Garszva

Undertaker & Embalmer

Manager

JOHN A. PAULEY

Licensed Undertaker

231 Bedford Avenue

Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVergreen 8-9770

Šimtas Vieton Vieno

New Yorko valstijoje nepaprastai smarkiai auga Progresyvių Amerikos Piliečių organizacija. Nuo to laiko, kada tapo nominuotas Henry Wallace į prezidentus ir kai dešinieji pasitraukė iš to judėjimo, masiniai pradėjo stoti nauji nariai. Viršrinkai sako, kad už kiekvieną išsibraukusį įstojo šimtas naujų narių.

Svarbu, girdi, kad organizacija stoja visokių luomų žmonėms. Kadangi darbininkai turi Darbo Partiją, tai į Progresyvių Amerikos Piliečių organizaciją rašosi daugiausia vidurinės klasės žmonės, visokių pašaukimo profesionalai.

Egzaminuojam Akis, Rašome Receptus Darome ir Pritaikome Akinius

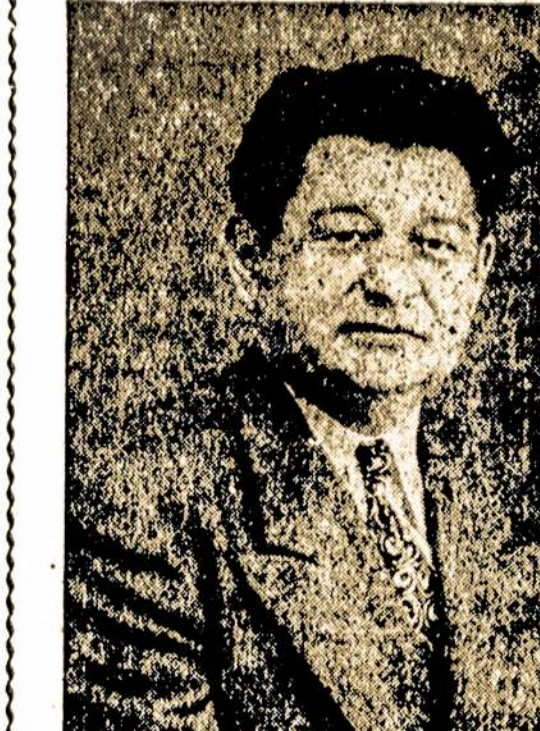
Drs. Stenger & Stenger

Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

Fotografas

Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių, iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taiogi atmaiviau įvairiom spalvom.

JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn
Kampus Broadway ir Stone Ave., prie
Chauncey St., Broadway Line.
Tel. GLENmore 5-6191

Peter Kapiskas

Blissville, L. I.

Sausio 31 d. mirė Michael Steele (Stasiulevičius). Jis buvo 65 m. amžiaus. Gyveno po 5224—35th Street. Laidotuvis įvyko vasario 4 d., Kalvarijos kapinėse.

Velionis paliko liūdesy žmoną Helen, dukterį Helen, sūnus Chester ir John. Taipgi brolis Frank ir Stanley.

Brolis Frank Steele ir jo dukte Alfreda Steele (Stasiulevičiūtė) buvo užję į Laisvės raštinę po laidotuvių ir pranešė, kad nori viešai padėkoti visiems tiems, kurie dalyvavo jų mylimo brolio-dėdės šermyne ir laidotuvsė.

SKELBKITĖS LAISVĖJE

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

GYDYTOJAS
S. S. Lockett, M. D.
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: 1—2 dienos
6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais.
Telefonas EVergreen 4-0203

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. A. Petrika
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos: 9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta.

Peter KAPISKAS
BAR & GRILL
Deginės, Vynai ir Alus
RHEINGOLD
BEER & ALES
★
32 Ten Eyck St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8174

Man's BULOVA...richly styled...always accurate and dependable. \$52.50

Lady's BULOVA...modern beauty in every trim line...17-jewels. \$33.75

Graži įvairybė kostumų džiulerių. Suknelė setal Elgin—American Išdirbimo, Lalkrodžiai Longines, Bulova, Gruen, Hamilton, Benrus, etc. Vėliausiu metu Moterų ir Vyrų Daimontiniai žiedai.

Atlikite savo pasirinkimą dabar. Rankpildai jums palakys by kurį daktą iki Kalėdų.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų visiems mūsų Patro-nams!

Now is the time to choose the perfect gift...a Parker "51" pen and matching pencil. The demand will be great...so avoid disappointment...choose tomorrow!

ROBERT LIPTON
Jeweler
701 Grand St., arti Graham Ave., Brooklyn
6 pusl.—Laisvė (Liberty, Lith. Daily)—Penktad., Vas. 6, 1948